

“Ἔγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. ιδ' 6)

ZQH

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. Γ' 63)

Ἔτος 109ον | Σεπτέμβριος 2019 | 4337

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ «ΟΠΛΟΝ ΑΚΑΤΑΜΑΧΗΤΟΝ»

ΣΤΑΥΡΕ τίμιε, τῶν πιστῶν καύχημα, ἀθλητῶν στήριγμα, Ἀποστόλων ἐγκαλλώπισμα, δικαίων πρόμαχε, πάντων τῶν ὀσίων διάσωμα... δι' οὗ κατεπόθη τοῦ θανάτου ἡ δύναμις καὶ ὑψώθημεν ἀπὸ γῆς πρὸς οὐράνια. Ὅπλον ἀκαταμάχητον, δαιμόνων ἀντίπαλε, δόξα μαρτύρων... τῆς ὄντως χαρᾶς σημεῖον» ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας στὸν Ἑσπερινὸ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ Σταυροῦ. Καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ δύναμη ἀπέρρευσε ἀπὸ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ.

Πράγματι γιὰ τὸν πιστὸ Χριστιανὸ ὁ Σταυρὸς δὲν εἶναι τὸ ἰκρίωμα τῆς καταδίκης. Δὲν εἶναι ἥττα. Εἶναι θρίαμβος, εἶναι πηγὴ δυνάμεως καὶ χαρᾶς. Καὶ εἶναι ἀνεξάντλητη πηγὴ δυνάμεως καὶ χαρᾶς, γιὰ τὴν εἶναι τὸ ὄργανο τῆς σωτηρίας καὶ λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἔτσι τὸν εἶδαν ὅλες οἱ μεγάλες καὶ ἥρωικες ψυχές. Αὐτὸς ἀτσάλωσε τοὺς ἀγίους καὶ τοὺς μάρτυρες. Γιγάντωσε τὸ φρόνημα σὲ μικρὰ παιδιὰ καὶ τρυφερὲς παρθένες καὶ ἀνήμπορους γέροντες, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὰ ξίφη τῶν δημίων καὶ τὰ δόντια τῶν θηρίων μὲ γενναιότητα.

Παράδοξο φαίνεται νὰ προβάλλεται ὁ Σταυρὸς ὡς σύμβολο δυνάμεως. Δὲν εἶναι ὅμως τὸ ἴδιο παράδοξο, ὅταν ἕνας Ταρσίζιος, ἕνας Παγκράτιος, μιὰ Φαβιόλα καὶ μιὰ Ἀγνή, πάνω στὸ ἀνθισμα τῆς ζωῆς τοὺς δὲν ἐκπλιπαροῦν τοὺς δημίους, δὲν τρέμουν μπροστὰ στὰ ἄγρια ἢ ἀνθρωπόμορφα θηρία, ἀλλὰ βαδίζουν χαρούμενοι, μὲ τὴν γαλήνη στὴν καρδιὰ καὶ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, γιὰ νὰ συναντήσουν τὸν πιὸ τρομερὸ θάνατο;

Καὶ ἡ ἐξήγηση; Ἄς ἀκούσουμε πῶς περιγράφει τὴ δύναμη τοῦ Σταυροῦ καὶ τὰ πλούσια πνευματικὰ ἀγαθὰ ποὺ ἀπέρρευσαν ἀπὸ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου, ὁ πολυδοκιμασμένος καὶ μεγάλος ἀγωνιστὴς τῆς πίστεως ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος:

«Ὁ σταυρὸς, τὸ σύμβολο τοῦ θανάτου, ἔγινε πηγὴ μεγάλης εὐλογίας, τεῖχος ποὺ μᾶς προστατεύει καὶ μᾶς προσφέρει κάθε εἶδους ἀσφάλεια. Ὁ σταυρὸς κατάφερε συντριπτικὴ πληγὴ στὸν Διάβολο, ἔγινε καλινάρι γιὰ τοὺς δαίμονες, φίμωτρο γιὰ ὅλες τὶς ἀντικείμενες πονηρὲς δυνάμεις. Ὁ σταυρὸς κατάργησε τὸν θάνατο, συνέτριψε τὶς χάλκινες πύλες τοῦ Ἄδου, κομμάτιασε τοὺς σιδερένιους μοχλοὺς τοῦ θανάτου, ἐξαφάνισε τοῦ Διαβόλου τὴ δύναμη, ἀφαίρεσε τὴ δύναμη τῆς ἀμαρτίας, τὴν οἰκουμένη ὀλοκληρῆ, ποὺ βρισκόταν ὑπὸ καταδίκη, τὴν ἐλευθέρωσε.

Καὶ συνεχίζει τὸ χρυσὸ στόμα τῆς Ἐκκλησίας τὴν

ἀτίμητη καὶ ἀνεκτίμητη προσφορὰ ποὺ μᾶς χάρισε ὁ σταυρὸς ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ἀναρτήθηκε πάνω στὸ ζωοποιὸ ξύλο ὁ Λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων: «Καθεὶ ποὺ ἐνδιαφέρει τὴν πνευματικὴ μας ζωὴ καὶ ψυχικὴ σωτηρία μὲ τὸν σταυρὸ πραγματοποιεῖται. Ἡ πνευματικὴ μας ἀναγέννηση μὲ τὸν σταυρὸ ἔρχεται. Ἡ πνευματικὴ μας τροφοδοσία καὶ μάλιστα μὲ τὴν θεία τροφή τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἡ τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης, ὅ,τι ἄλλο μεγάλο καὶ ἱερὸ χρειασθεῖ, μὲ τὸ σύμβολο τῆς νίκης θὰ πραγματοποιηθεῖ. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ στὰ σπίτια καὶ στοὺς τοίχους καὶ στὸ μέτωπο καὶ στὴ διάνοια μὲ πολλὴ προσοχὴ τὸν ἀποτυπώνουμε.

»Καὶ δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ σχηματίζουμε τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ μὲ τὸ χέρι, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀνάλογη ψυχικὴ διάθεση καὶ μὲ πολλὴ πίστη. Ἄν ἔτσι τὸν ἐντυπώσεις στὴν ὄψη σου, κανένας ἀπὸ τοὺς ἀκάθαρτους δαίμονες δὲν θὰ μπορέσει νὰ σταθεῖ κοντὰ σου καὶ νὰ σὲ βλάψει. Στὸν σταυρὸ βλέπει τὴν μάχαιρα τοῦ Πνεύματος, μὲ τὴν ὁποία ἔλαβε τὴν μεγάλη πληγὴ. Βλέπει τὸ ξίφος διὰ τοῦ ὁποίου ἐδέχθη τὸ συντριπτικὸ χτύπημα...»

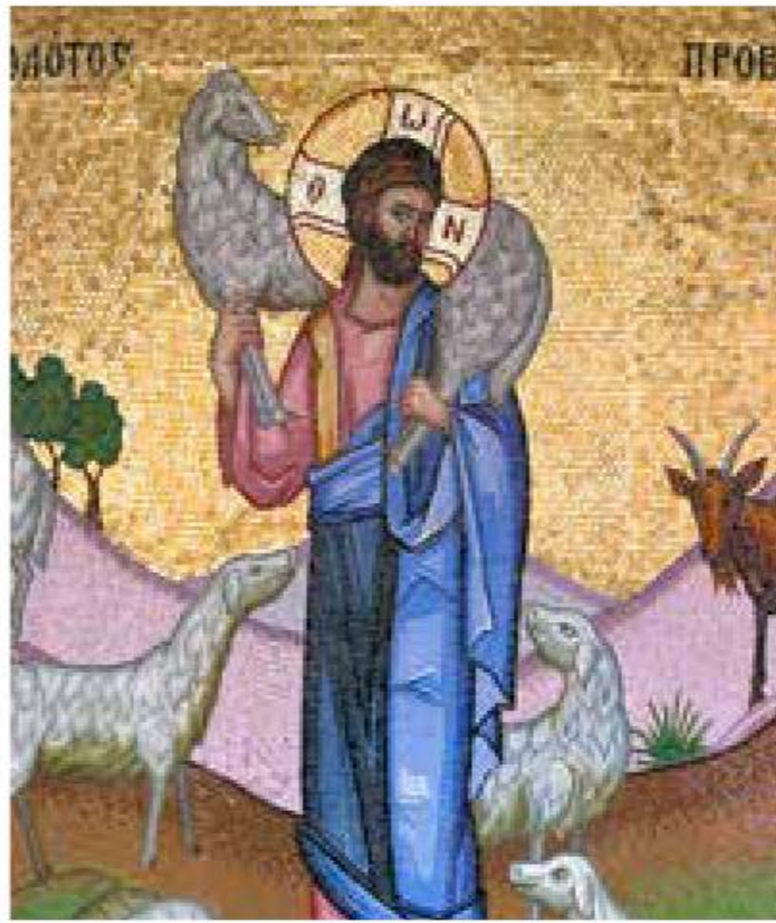
Νὰ γιατί ὄχι ἀπλῶς δὲν πρέπει νὰ ἐπαισχυνόμαστε τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸ σταυρὸ, τὴν ἀκαταμάχητη δύναμή μας, ἀλλὰ καὶ νὰ καυχόμαστε γι' αὐτόν. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ὁ ἀληθινὰ σταυροφόρος αὐτὸς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ποὺ ἔζησε μαρτυρικὴ ζωὴ καὶ γεύτηκε ὅσο λίγοι τὴ δύναμη τοῦ σταυροῦ καὶ μὲ αὐτὴ ἀνεδείχθηκε νικητὴς στοὺς δύσκολους πνευματικούς, ἐκκλησιαστικούς καὶ κοινωνικούς στίβους, μᾶς περιέγραψε τὰ ἀτίμητα ἀγαθὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας τόσο παραστατικά.

Δικαίως, λοιπόν, ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ τὸ καύχημα, τὴ δύναμη καὶ χαρὰ κάθε πιστοῦ. Ἀτενίζοντας τὸν σταυρὸ καὶ στὶς πιὸ μεγάλες δοκιμασίες, αἰσθανόμαστε «κρουνοὺς ζωῆς αἰωνίου» νὰ ἀναζωογονοῦν καὶ ἐνισχύουν τὴν ὑπαρξή μας.

Ὁ σταυρὸς, τὸ σύμβολο τοῦ θανάτου, ἔγινε πηγὴ μεγάλης εὐλογίας, τεῖχος ποὺ μᾶς προστατεύει καὶ μᾶς προσφέρει κάθε εἶδους ἀσφάλεια. Ὁ σταυρὸς κατάφερε συντριπτικὴ πληγὴ στὸν Διάβολο. Ὁ σταυρὸς κατάργησε τὸν θάνατο.

Η ΠΙΣΤΗ ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΟΒΑΡΗ

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ για τους σημερινούς Χριστιανούς δεν είναι τόσο ο άθεϊσμος και η πολεμική του. Αυτός ελέγχεται και απορρίπτεται ως αναχρονιστικός και αντιανθρώπινος. Ο κίνδυνος ο οποίος μεγάλος είναι η νόθευση των αρχών και της πίστεώς μας. Είναι η ολιγάρκεια, οι συμβιβασμοί, οι υποχωρήσεις, η δημιουργία ενός βολικού και άχρωμου Χριστιανισμού. Δηλαδή μια παραχαραγμένη πίστη που δεν επηρεάζει καθόλου τη ζωή μας, γι' αυτό και δεν την παίρνουμε στα σοβαρά. Και όμως, ως μην αυταπατόμαστε, δεν μπορούμε να

δικής μας πορείας; Καθρεφτίζουμε καθημερινά τη ζωή μας με τους συνανθρώπους μας με την αγάπη ως οδηγό;

«... Η αγάπη μακροθυμεί». Δηλαδή σηκώνει με γενναιότητα τα ελαττώματα του πλησίον. **«Χρηστεύεται».** Συμπεριφέρεται με ημερότητα και καλοσύνη. **«Η αγάπη ού ζηλοῖ».** Δεν δέχεται της ζήλειας και του φθόνου τα κεντήματα. **«Η αγάπη ού περπερεύεται».** Δεν αλαζονεύεται, δεν υπερηφανεύεται και δεν επιδεικνύεται με προπέτεια. **«Ού φου-**

«... Η αγάπη πάντα στέγει». Σκεπάζει όλες τις ελλείψεις του πλησίον και δεν τον διαπομπεύει για να τον εξευτελίσει. **«Πάντα πιστεύει».** Χωρίς να χαρακτηρίζεται από εὐπιστία, όπου υπάρχει ἀμφιβολία, προτιμᾶ να σχηματίζει εὐνοϊκὴ πεποίθηση γι' αὐτὸν πού ἀγαπᾶ. **«Πάντα ἐλπίζει».** Ποτέ δὲν ἀπελπίζεται καὶ δὲν χάνει τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴ διόρθωση τοῦ ἄλλου.

λεγόμαστε Χριστιανοί, ἂν ἡ πίστη μας δὲν κυβερνάει ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας. Δὲν χωρίζεται ἡ θρησκευτικὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη ζωή.

Πολὺ ἐπίκαιρη ἡ ἐπισήμανση τοῦ ἀείμνηστου καθηγητοῦ Ἀλ. Τσιριντάνη. Κάνει λόγο γιὰ μιὰ «ἄλλη μορφή ἀπιστίας πού δὲν εἶναι ἡ ἄρνηση τῆς Πίστεως, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἄρνηση τῶν συνεπειῶν τῆς Πίστεως. Ἡ ἄρνηση τῶν συνεπειῶν τῆς Πίστεως πού γίνεται «ἐν ψυχρῶ». Ἄλλο

τὸ «γλίστρημα», ἄλλο τὸ ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος καὶ θὰ ἀμαρτάνω καὶ ἄλλο ἡ «ἐν ψυχρῶ» ἀσυνέπεια πρὸς τὴν Πίστην». Τί σημαίνει αὐτό; Δὲν παίρνουμε στα σοβαρά ἐκεῖνα πού θεωρητικὰ ἀποδεχόμαστε... Ποιὸς ἀρνεῖται ὅτι ἡ Κ. Διαθήκη περιέχει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ; Κανένας δὲν θὰ τὸ ἀρνηθεῖ. Πόσοι ὅμως ἀπὸ μᾶς πῆραν στα σοβαρά τὸ 19^ο κεφάλαιο τῆς Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς γιὰ τὴν ἀγάπη ἢ τὸ ε', στ' καὶ ζ' κεφάλαιο τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὅπου εἶναι ἡ Ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὁμιλία; Ἀλλὰ νὰ τὸ ποῦν στ' ἀλήθεια, ὅτι τὰ πῆραν μὲ ὅλη τους τὴν καρδιά, μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη, ὅπως παίρνουν στα σοβαρά λ.χ. μιὰ περιουσιακὴ τους ὑπόθεση».

Γνωρίζουμε τὸν ὕμνο τῆς ἀγάπης, τὸ ἀπαράμιλλο αὐτὸ ἀριστούργημα τῆς πνευματικῆς ζωῆς κάθε Χριστιανοῦ. Τὸν ξέρουμε. Αὐτὸ ἀρκεῖ; Ἀποτελεῖ τὸν καταστατικὸ χάρτη, τὴν πυξίδα τῆς πνευμα-

σιοῦται». Δὲν φουσκώνει ἀπὸ οἶσση καὶ υπερηφάνεια. Ἐμπνέει ἐκτίμηση γιὰ τοὺς συνανθρώπους μας καὶ ὄχι ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸ ἀρρωστημένο ἐγὼ μας. **«Οὐκ ἀσχημονεῖ».** Δὲν κάνει τίποτα τὸ ἄσχημο, ἀλλὰ συμπεριφέρεται πρὸς ὅλους μὲ εὐγένεια καὶ καλοσύνη. **«Οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς».** Δὲν ζητάει τὰ δικά της συμφέροντα, τὴ δική της τιμὴ καὶ δόξα, ἀδιαφορώντας γιὰ τοὺς ἄλλους. Φθάνει νὰ προτιμᾶ τὴν προκοπὴ τῶν ἄλλων ἀπὸ τὴ δική του, ἐκεῖνος πού εἶναι γεμάτος ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Τοῦτο πολλάκις ὁ θεῖος Παῦλος ἔλεγε: **«Μὴ ζητῶν τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν»** (Α' Κοριν. 1^ο 33). **«Οὐ παροξύνεται».** Δὲν ἐρεθίζεται ἀπὸ θυμὸ καὶ ὀργή. **«Οὐ λογίζεται τὸ κακόν».** Δὲν σκέπτεται ποτέ κάτι κακὸ γιὰ τὸν πλησίον οὔτε λογαριάζει τὸ κακὸ πού ἔπαθε ἀπὸ αὐτόν. Σκέπτεται γι' αὐτοὺς πού τὸν πίκραναν καὶ τὸν ἔβλαψαν, πὼς δὲν κινήθηκαν ἀπὸ κακὸ σκοπὸ. **«Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ».** Δὲν χαίρει στὴν ἀδικία, χαίρει ὅταν βλέπει τὴν ἀλήθεια νὰ ἐπικρατεῖ.

«Πάντα στέγει». Σκεπάζει ὅλες τὶς ἐλλείψεις τοῦ πλησίον καὶ δὲν τὸν διαπομπεύει γιὰ νὰ τὸν εξευτελίσει. **«Πάντα πιστεύει».** Χωρὶς νὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ εὐπιστία, ὅπου ὑπάρχει ἀμφιβολία, προτιμᾶ νὰ σχηματίζει εὐνοϊκὴ πεποίθηση γι' αὐτόν πού ἀγαπᾶ. **«Πάντα ἐλπίζει».** Ποτέ δὲν ἀπελπίζεται καὶ δὲν χάνει τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴ διόρθωση τοῦ ἄλλου. Ἀκόμα καὶ ὅταν τὸν βλέπει νὰ χειροτερεύει καὶ πάλι περιμένει τὴν ἀλλαγὴ του στὸ καλύτερο. **«Πάντα ὑπομένει».** Σὲ ὅλα δείχνει ὑπομονὴ γιὰ τὸν πλησίον. Καὶ ὅταν οἱ ἐλλείψεις καὶ οἱ ἀδυναμίες τοῦ ἄλλου ἔχουν τὸν ἀντίκτυπο τους σ' αὐτόν καὶ τότε τὶς ὑπομένει καὶ τὶς ἀνέχεται καρτερικὰ. Κανένα δὲν ἀπορρίπτει ἀπὸ τὴν ἀγάπη του.

Τί θὰ λέγατε ὕστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴν σύντομη παρουσίαση τοῦ ὕμνου τῆς ἀγάπης; Δύσκολη ὑπόθεση; Ἀπάτητη κορυφή; Καὶ ὅμως ἐκεῖ μᾶς κάλεσε Ἐκεῖνος πού πρῶτος τὴν ἀνέβηκε καὶ τὴν καθάγιασε μὲ τὸ τίμιο αἷμα Του.

«ΔΙΗΛΘΕΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ... ΠΑΝΤΑΣ»

Ἀστρονομικὴ ἢ ἀπόστασις ἀνάμεσα στὸν Σωτήρα Χριστὸ καὶ τοὺς Φαρισαίους. Ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθε στὴ γῆ καὶ ἔγινε ἄνθρωπος, γιὰ νὰ ἰδρύσει ἀπλῶς μιὰ νέα θρησκεία. Ἦλθε νὰ φέρει ἓνα μήνυμα, ἀληθινὰ νέο καὶ πρωτάκουστο: Τὸ μήνυμα τῆς ἀγάπης ποὺ ἀγκαλιάζει ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀνθρώπους. Ἦλθε νὰ θεμελιώσει τὴν Ἐκκλησία, τὴν κοινότητα αὐτὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφότητος. Ἦλθε νὰ συμφιλιώσει τοὺς ἀνθρώπους μεταξύ τους καὶ μὲ τὸν Θεό. Νὰ τοὺς ἐνώσει, νὰ τοὺς ἀδελφοποιήσει, νὰ τοὺς πεῖ πὼς ὅλοι εἶναι ἀδελφία μὲ κοινὸ Πατέρα τὸν Θεό.

Αὐτὴ τὴν ἔννοια τοῦ Θεοῦ Πατέρα ὄλων τῶν ἀνθρώπων, γεμάτου ἀγάπης καὶ στοργῆς πρὸς ὅλα τὰ πλάσματά Του, ποὺ **«ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους»** (Ματθ. ε' 45), ἄγνωστη καὶ συνεσκιασμένη μέχρι τότε, μᾶς τὴν φανέρωσε μονάχα ὁ Χριστός. Δὲν μᾶς μίλησε γενικὰ καὶ ἀόριστα γιὰ μιὰ ἀπρόσωπη ἀνώτερη δύναμη, ποὺ δημιούργησε τὸν κόσμον καὶ μετὰ ἔπαψε νὰ τὸν παρακολουθεῖ. Μᾶς παρουσίασε τὸν Θεό-Πατέρα, προνοητὴ καὶ φιλόστοργον, οἰκτίρμονα καὶ σπλαχνικό, ποὺ περιμένει ἀδιάκοπα μὲ ἀνοιχτὴ τὴν ἀγκαλιὰ κάθε παιδί Του καὶ τὸ πιὸ παραστρατημένο.

Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ κινεῖται παρὰ στὰ ἴδια πλαίσια. Εἶναι ἡ μεγάλη καὶ παγκόσμια οἰκογένεια μὲ Πατέρα τὸν Θεὸ καὶ μὲ σκοπὸ νὰ περιλάβει στοὺς κόλπους τῆς ὀλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ σωτηρία ποὺ προσφέρει δὲν ἀπευθύνεται σὲ ὀρισμένους. Δὲν ὑπάρχουν προνομιοῦχες τάξεις στὴν Ἐκκλησία. Ὅλοι εἶναι κλητοί, καλεσμένοι στὸ μεγάλο δεῖπνο τῆς χαρᾶς. Ἀρκεῖ νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν κλήση καὶ ἀπὸ κλητοὶ νὰ γίνουν καὶ ἐκλεκτοί.

Ἐπαναστατικὴ καὶ ἐδῶ ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Θεμελιώνει ὀλόκληρο τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν ἀγάπη. Κάτι, δηλαδή, ἀδιανόητο καὶ ἀσύλληπτο γιὰ τὴν νομικιστικὴ ἀντίληψη καὶ νοοτροπία τῆς ἐποχῆς Του, ὅπως τὴν εἶχαν διαμορφώσει οἱ Φαρισαῖοι. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς κίνησαν ἐναντίον Του ὅλο τὸν σκοτεινὸ μηχανισμό τῆς ἐμπαθοῦς ψυχῆς τους. Οἱ Φαρισαῖοι εἶχαν τελείως στενόκαρδη ἀντίληψη γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν στήριζαν ὄχι στὴν ἀγάπη καὶ στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ στὴν τήρηση ὀρισμένων ἐξωτερικῶν διατάξεων. Ἔδιναν ὅλη τὴν βαρύτητα στὰ ἔργα μιᾶς ἐπιφανειακῆς ἀρετῆς χωρὶς ἐσωτερικὸ ἀντίκρισμα. Ἄνθρωποι τοῦ **«θεαθῆναι»** καὶ ὄχι τοῦ εἶναι, ποὺ **«διύλιζαν τὸν κώνωπα καὶ κατάπιναν τὴν κάμπλο»**, ἔδιναν πιὸ μεγάλη σημασία στὸ Σάββατο παρὰ στὸν ἄνθρωπον. Γιὰ τὸ Σάββατο, χάριν τῆς ἀργίας τοῦ Σαββάτου, θυσιάσαν τὸν ἄνθρωπον. Προκειμένου νὰ τηρηθεῖ τὸ γράμμα τοῦ νόμου ἔμεναν σκληροὶ στὸν ἀνθρώπινο πόνον.

Αὐτὴ τὴν σκληρότητα δὲν τὴν ἀνέχθηκε ποτὲ ὁ φιλόστοργος Κύριος, ποὺ **«διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας»** (Πράξ. ι' 38).

Ἡ γεμάτη ἀγάπη στάση τοῦ Χριστοῦ ἀπέναντι στὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ ἀποκρουστικὴ φαρισαϊκὴ σκληρότητα φάνηκαν καθαρὰ σὲ πλεῖστες ὅσες περιπτώσεις. Ἄς θυμηθοῦμε μιὰ ἀπὸ αὐτές. Σάββατο ἦταν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς πῆγε στὴ Συναγωγὴ γιὰ νὰ διδάξει. Μαζὶ μὲ τὴν διδασκαλία δὲν παραλείπει καὶ τὴν εὐεργεσία. Ἡ εὐκαιρία τοῦ προσφέρεται ἀμέσως. Ἐκεῖ βρίσκεται ἓνας ταλαίπωρος ἄνθρωπος μὲ τὸ δεξιὸ χεῖρ ξερὸ καὶ ἀκίνητο. Παρόντες καὶ οἱ Φαρισαῖοι στὴ Συναγωγὴ. Βλέπουν καὶ αὐτοὶ τὸν πόνον τοῦ ἀνθρώπου. Πόσο διαφορετικὴ ὅμως ἡ τοποθέτησή τους ἀπέναντι στὸν δύστυχο ἄνθρωπον! Τί θὰ περίμενε κανεὶς ἀπὸ θρησκευτικούς ἡγέτες; Τί ἄλλο ἀπὸ συμπάθεια καὶ συμπόνοια. Τίποτε ὅμως ἀπὸ ὅλα αὐτά. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα.

Βλέπουν ἐκεῖ τὸν Κύριον. Γνωρίζουν τὴν θαυματουργικὴ Του δύναμη. Ὅχι μόνο δὲν τὸν παρακαλοῦν, γιὰ νὰ συνεργήσουν καὶ αὐτοὶ σ' ἓνα ἔργο ἀγάπης, ἀλλὰ ἀφήνουν ὅλο τὸ μίσος τῆς σκοτεινῆς τους ψυχῆς νὰ ἐκδηλωθεῖ: **«Παρετήρουν** (οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι) **εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ»** (Λουκ. ς' 7). Δηλαδή τὸν παρακολουθοῦν μὲ τὸ πονηρὸ βλέμμα τους καὶ τὸν κατασκοπεύουν μὲ ἓνα καὶ μόνο σκοπὸ: Νὰ δοῦν ἂν θὰ θεραπεύσει τὴν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου, γιὰ νὰ βροῦν ἀφορμὴ νὰ τὸν κατηγορήσουν. Τί φοβερό! Ὁ ἀνθρώπινος πόνος τοὺς ἀφήνει ἀδιάφορους καὶ ψυχρούς. Ἐνα τοὺς ἐνδιαφέρει: **«εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει»**. Τοὺς ἀπασχολεῖ τὸ Σάββατο καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος.

Τελείως διαφορετικὴ ἡ στάση τοῦ Κυρίου. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ἐπικρίσει τῶν Φαρισαίων. Ἡ ἀγάπη Του στὸν ἄνθρωπον εἶναι παραπάνω ἀπὸ κάθε ἀντίδραση. Θὰ πραγματοποιήσει τὴν θεραπεία, ἔστω κι ἂν ἐνταθοῦν τὰ συνωμοτικὰ σχέδια ἐναντίον Του. Τί κι ἂν ἡ φαρισαϊκὴ ὑποκρισία θὰ πολεμήσει μὲ μανία τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπον; Ὁ Ἰησοῦς θὰ πολεμήσει τὸν φαρισαϊσμὸ ἀκριβῶς γιὰτὶ εἶναι ἀπάνθρωπος. **«Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χειρὶς αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη»** (Μάρκ. γ' 5).

Καιρὸς καὶ γιὰ τὴ δική μας αὐτοκριτικὴ. Μήπως περιοριζόμαστε καὶ ἱκανοποιούμεστε σὲ μιὰ τυπικὴ θρησκευτικὴ καὶ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὸν συνάνθρωπό μας, τὸν ἀδελφό μας καὶ τὰ προβλήματα του; Ὁ Εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης θὰ μᾶς ἔλεγε: **«Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐκ ἑώρακε πὼς δύναται ἀγαπᾶν;»** (Α' Ἰωάν. δ' 20).

Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπήσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. Οὐδέ γάρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκὶ καυχῶνται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἔμοι κόσμος

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. στ' 11-18
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. γ' 13-17

ἑσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ

ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνην ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΤΟ ΚΑΥΧΗΜΑ ΜΑΣ

«Ἐμοὶ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου...»

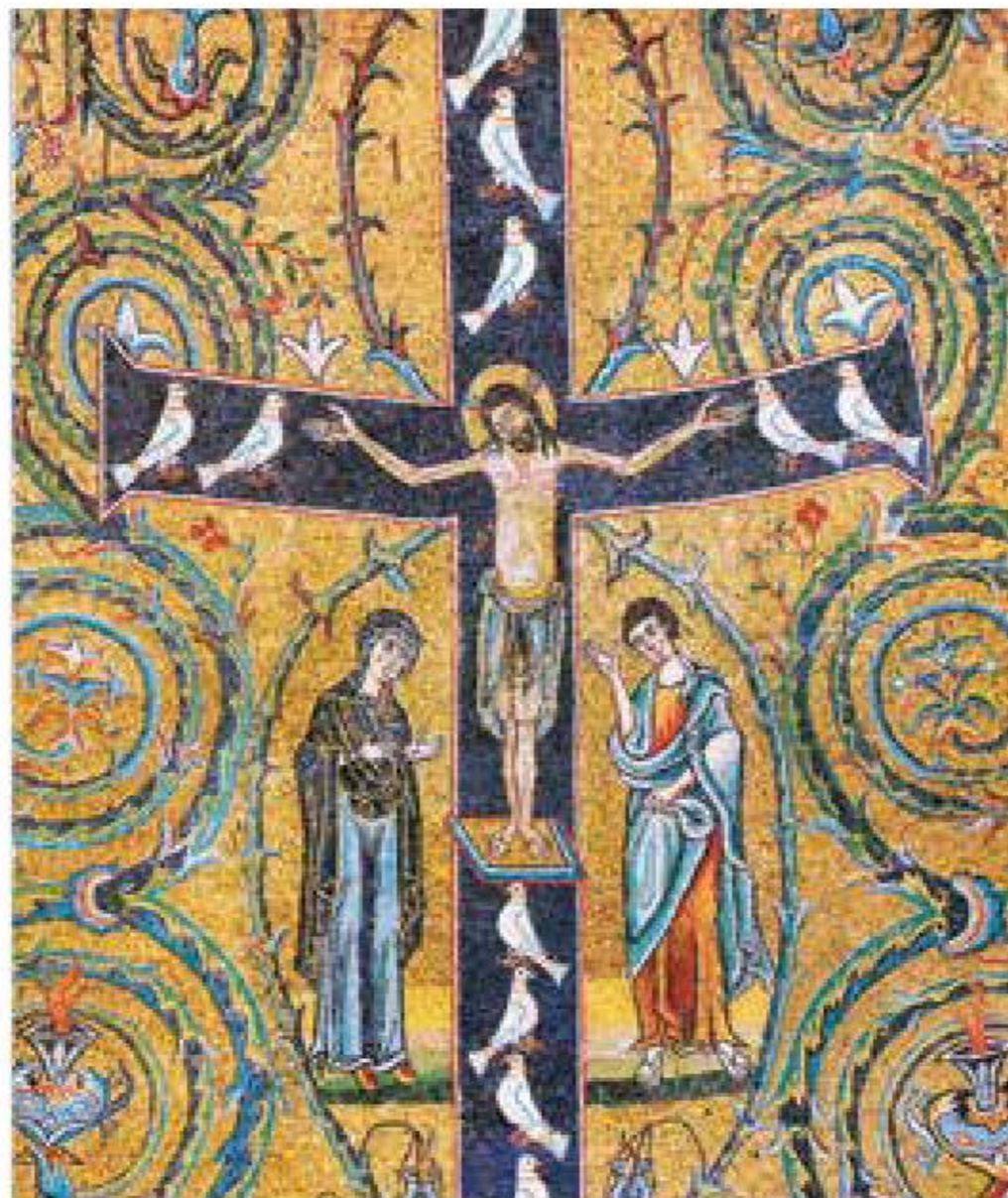
Στοὺς Γαλάτες γράφει μὲ πόνο ψυχῆς ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. Οἱ ἰουδαϊζόντες ψευτοδιδάσκαλοι τοὺς εἶχαν παρασύρει νὰ τηροῦν διάφορες διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Μεγάλο πρόβλημα ἦταν γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων οἱ Χριστιανοί, ποὺ προέρχονταν ἀπὸ τὶς τάξεις τῶν Ἰουδαίων. Ἐξακολουθοῦσαν νὰ πιστεύουν καὶ νὰ τηροῦν διάφορες τελετουργικὲς διατάξεις τοῦ Νόμου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τὶς θεωροῦσαν ἀπαραίτητες γιὰ τὴ σωτηρία καὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὶς ἐπιβάλλουν καὶ στοὺς ἄλλους Χριστιανούς ποὺ ἦταν προηγουμένως εἰδωλολάτρες.

Τὸ καύχημά τους ἦταν ἡ τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ Νόμου καὶ ἡ περιτομή, ποὺ εἶχαν ἐπιβάλει καὶ στοὺς Γαλάτες. Σ' αὐτὸ τὸ ψεύτικο καύχημα ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπαντᾷ μὲ μιὰ ἄλλη καύχηση ποὺ εἶναι γνήσια χριστιανικὴ: τὴν καύχηση γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου.

Τὸ καύχημα τοῦ Παύλου.

Πηγὴ καυχῆσεως εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὸν Ἀπόστολό μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε ἀληθινὸ Χριστιανό. Καὶ πρῶτα-πρῶτα γιὰ τὴν ἐκφράζει τὴ μεγάλη ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Καυχόμεσθε γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου σημαίνει, πὼς νιώθουμε ἱερὴ καύχηση γιὰ τὴν ἀπεριόριστη ἀγάπην ποὺ ἔδειξε ὁ Θεὸς Πατέρας γιὰ μᾶς τὰ ἀμαρτωλὰ παιδιὰ Του: **«Συνίστησι τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε»** (Ρωμ. ε' 8). Τὸν μονογενῆ Υἱό του ὁ Θεὸς τὸν θυσίασε ἐπάνω στὸν Σταυρό, γιὰ νὰ μᾶς λυτρώσει καὶ νὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὴν αἰώνια καταδίκη. Αὐτὴ ἡ μεγάλη θυσία φανερώνει καὶ τὴ μεγάλη ἀξία τοῦ κάθε ἀνθρώπου. «Τί εἶναι τὸ καύχημα τοῦ Σταυροῦ;» ρωτᾷ ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἀπαντᾷ: «Ὅτι ὁ Χριστὸς γιὰ μένα ἔλαβε δούλον μορφὴν. Καὶ ἔπαθε γιὰ μένα τὸν δούλον, τὸν ἐχθρό, τὸν ἀγνώμονα. Ἀλλὰ τόσο πολὺ μὲ ἀγάπησε, ποὺ καὶ τὸν ἑαυτοῦ θυσίασε γιὰ μένα».

Ἀκόμα καυχόμεσθε γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ

μας, γιὰ τὴν εἶναι ἡ ἐλπίδα μας καὶ τὸ στήριγμά μας. Στὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου μας σπνρίζονται ὅλες οἱ ἐλπίδες μας. Εἶναι τὸ μυστήριον τῆς πίστεως καὶ ἡ δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς στήθηκε ὁ Σταυρὸς μποροῦμε κι ἐμεῖς νὰ ἐλπίζουμε στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Σταυρὸς ἀποτελεῖ τὴν ἀσφαλῆ ἐγγύησιν γιὰ τὴν ἀπεριόριστη εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ. Προσβλέποντας στὸν Σταυρὸ μποροῦμε νὰ προσεγγίζουμε μὲ παρρησία στὸν θρόνον τῆς χάριτος. (Ἐβρ. δ' 16). Ἐπάνω στὸν Σταυρὸ δόθηκε ἡ πῖθ συκλονιστικὴ μάχην. Στὸν Σταυρὸ ἐπάνω νικῆθηκε ὁ Διάβολος. «*Σημεῖον ἐστὶ μέγιστον*» ὁ Σταυ-

ρὸς, γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, «*καὶ τρόποιον Χριστοῦ κατὰ τοῦ διαβόλου...*»

Καὶ δικό μας καύχημα.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ 21ου αἰῶνα καυχᾶται γιὰ πολλὰ ἐπιτεύγματά του, ὅχι ὅμως γιὰ τὸν Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ. Καυχᾶται γιὰ τὶς ἀνακαλύψεις του, τὴν τεράστια πρόοδό του στὴν σύγχρονη τεχνολογία. Καὶ ὅμως ὅλα αὐτὰ ἐλάχιστα μποροῦν νὰ τοῦ προσφέρουν στὴν ἀντιμετώπιση καὶ λύση τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ζωῆς. Ὁ Σταυρὸς καὶ ἡ ἀκαταμάχητη δύναμιν ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ αὐτὸν ἀποτελοῦν τὸ στήριγμα, τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ καύχημα τοῦ κάθε πιστοῦ. Στὶς κρίσιμες ὥρες τῆς δοκιμασίας καὶ τοῦ σκληροῦ ἀγῶνα ἀπὸ ἐκεῖ ἀντλεῖ τὸ θάρρος. Σηκώνοντας τὸν σταυρὸ του δὲν λυγίζει, γιὰ τὴν γνωρίζει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κανεὶς «**κοινωνὸς τῆς παρακλήσεως**» τοῦ Χριστοῦ, ἂν δὲν γίνεται καὶ κοινωνὸς τῶν «**παθημάτων**» Του. Καυχᾶται καὶ χαίρει καὶ ποτὲ δὲν ἀπογοπεύεται, γιὰ τὴν ἀτενίζοντας τὸν σταυρωμένο Κύριο παίρνει τὴ δύναμιν νὰ προχωρεῖ. Ἄν οἱ ἄνθρωποι ποὺ στήριξαν τὶς ἐλπίδες τους στὸν κόσμον καὶ στὰ τοῦ κόσμου γνώρισαν τὴν τραγικότητα τῶν διαψευσμένων ἐλπίδων, ὁ Χριστιανὸς ἀτενίζει πέρα ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ νὰ ροδοχαράζει τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως. Γι' αὐτὸ καυχᾶται γιὰ τὸν Σταυρὸ, τὸ τρόπαιον τῆς νίκης.

Ειδότες ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου εἶναι μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἅρα Χριστὸς

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. β' 16-20
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ν' 34 - θ' 1

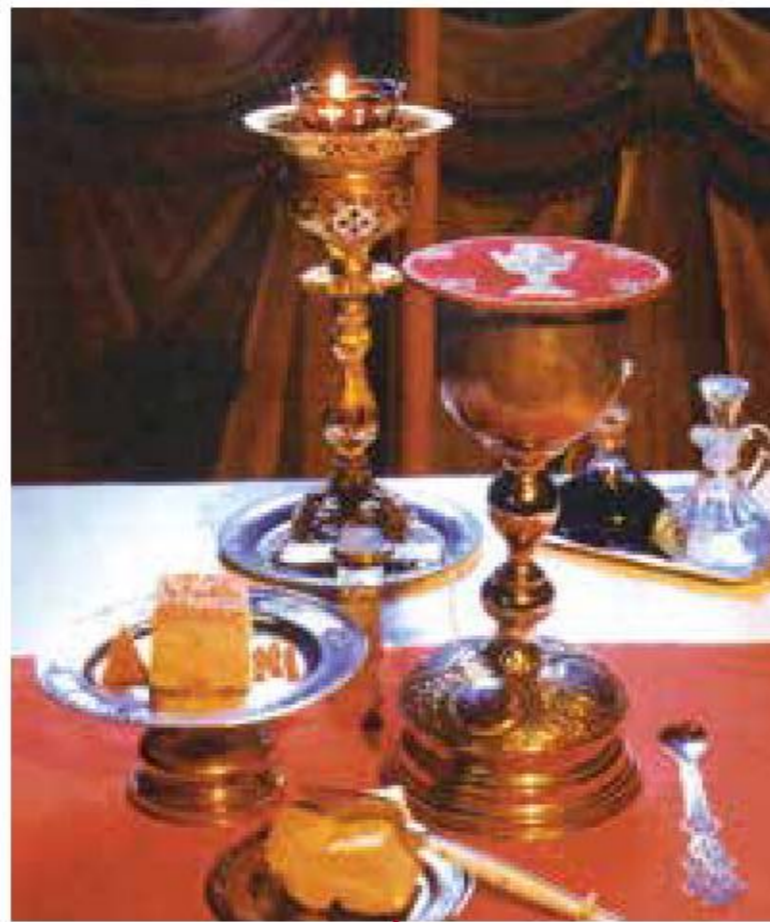
ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι.

Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Η ΕΝΩΣΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

«Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός»

Ἄς στρέψουμε σήμερα τὴν προσοχή μας στὴν ἔνωση τῆς ψυχῆς μας μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Πρόκειται γιὰ τὸ μεγάλο σκοπὸ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, ποὺ εἶχε πραγματοποιήσει ὁ μέγας ἀγωνιστὴς τοῦ χριστιανικοῦ στίβου, ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ γι' αὐτὸ ἔγραφε, ἐγὼ ἔχω σταυρωθεῖ καὶ πεθάνει μαζί μὲ τὸν Χριστό. Κι ἀφοῦ εἶμαι πεθαμένος, δὲν ζῶ πιά ἐγώ, ὁ παλαιὸς δηλαδὴ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ζεῖ μέσα μου ὁ Χριστός.

Τὸ ξεκίνημα.

Τὸ ξεκίνημα τῆς πορείας ποὺ φέρνει στὴν ἔνωση τῆς ψυχῆς μὲ τὸν Χριστό τὸ βρίσκουμε στὴ λέξη «**συνεσταύρωμαι**». Ὁ Χριστιανὸς ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ ὁμοιωθεῖ μὲ τὸν Θεό, ὀφείλει νὰ διακόψει κάθε σχέση μὲ κάθε τι τὸ ἁμαρτωλό. Αὐτὴ ἢ διακοπὴ ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὴν προηγούμενη ἁμαρτωλὴ ζωὴ, εἶναι μιὰ σταύρωση, μιὰ νέκρωση, δηλαδὴ κάτι ποὺ μᾶς κοστίζει. Εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς νέας ζωῆς μαζί μὲ τὸν Χριστό.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ παλαιός, ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος νεκρωθεῖ, τότε ὁ νέος ἄνθρωπος ἀρχίζει «*νὰ διψᾷ τὴν ἀπόλαυση τῆς τοῦ Θεοῦ μετουσίας*», ὅπως τὸ ἐλάφι τὶς πηγὲς τῶν ὑδάτων. Κάνουν λάθος, λοιπόν, ὅσοι νομίζουν πὼς μπορεῖ νὰ εἶναι Χριστιανοὶ χωρὶς πόνο, χωρὶς θυσία, χωρὶς σταυρό. Πρὶν ἀπὸ τὴν Ἀνάστασι προηγεῖται πάντοτε ἡ Μεγάλη Παρασκευή.

Ἡ πορεία.

Τὸ ξεκίνημα τῆς πορείας μας πρὸς τὸν οὐρανὸ, δὲν ἔχει μόνο ἀρνητικὸ χαρακτῆρα. Τὴ στιγμὴ ποὺ π.χ. σταυρώνουμε τὸ θυμὸ, ἀρχίζει νὰ ζεῖ ἡ πραότητα. Μὲ τὸ θάνατο τῆς ἀνηθικότητας, γεννιέται ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀγνότητα. Ἐτσι ἡ πορεία στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀπομάκρυνσι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Χαρακτηριστικὲς εἶναι οἱ λέξεις ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, γιὰ νὰ δείξουν αὐτὸ τὸ δρόμο ποὺ ἐνώνει τὴν ψυχὴ μὲ τὸν Θεό. Ὀμιλοῦν γιὰ «*προκοπή*», γιὰ «*ἐπέκτασι*», γιὰ μιὰ «*πίησι*» γιὰ ἕνα πέταγμα τῆς ψυχῆς, γιὰ ἕναν ἀγῶνα δρόμου. Δὲν εἶναι μιὰ «*ἀσυνείδητη πρόοδος*» ἡ πορεία αὐτὴ τῆς ἐνώσεως.

Προϋποθέτει μιὰ ἀκατάπαυστη νήψη τῆς ψυχῆς μας, μιὰ ἀγωνιστικὴ συνεχὴ προσπάθεια τῆς θελήσεώς μας. «*Ὁ τῆς ἁμαρτίας ἀποικισθεὶς καὶ τῆς φθορᾶς ἀλλοτριωθείς, δικαιοσύνης τε καὶ ἀφθαρσίας μετέρχεται*». Δηλαδὴ γιὰ νὰ ζήσει ἡ δικαιοσύνη τοῦ Χριστοῦ μέσα μας καὶ οἱ ἀρετὲς τοῦ Εὐαγγελίου, χρειάζεται συνεχὴς προσπάθεια γιὰ ἀπομάκρυνσι, ἀποξένωσι ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Πιστὸς Χριστιανὸς εἶναι ἐκεῖνος ποὺ φυλάττει ἄβυστον τὴ φωτιὰ τῆς πίστεως μέσα του καὶ συνεχῶς βάζει «*πῦρ πυρὶ καὶ θέρμην θέρμην καὶ σπουδὴν σπουδῇ καὶ πόθον πόθῳ*», ὅπως πολὺ ὥραϊα λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος.

Δὲν ἀρκεῖ, λοιπόν, μιὰ φορὰ νὰ κάνουμε κάποιον θρησκευτικὸν μαζὶ καὶ νὰ ποῦμε πὼς τελείωσε ἡ ὑπόθεσι τῆς σωτηρίας μας. Εὐλογημένη ἡ ὥρα τῆς μετανοίας μας, τότε ποὺ ἀνοίγει ἡ θύρα τῆς χάριτος μπροστά μας. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅμως, πὼς ἡ μετάνοια εἶναι χωρὶς τέρμα. Γι' αὐτὸ καθημερινὰ νὰ μετανοοῦμε καὶ κάθε στιγμὴ νὰ τελειοποιούμεστε. Γιατὶ ὅσο περισσότερο θὰ πλησιάζουμε πρὸς τὸ τέρμα τῆς πορείας μας, ὅσο περισσότερο θὰ πλησιάζουμε στὸν Χριστό, τόσο καὶ θὰ γνωρίζουμε τὶς ἀτέλειές μας. Αὐτὴ τὴν ἀλήθεια διακήρυττε καὶ ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος ὅταν, στὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ἔλεγε: «*νῦν ἄρχομαι μαθητῆς εἶναι*». Ἐτσι ἡ μετάνοια δὲν εἶναι ὑπόθεσι μονάχα μιᾶς ὀρισμένης ἐποχῆς. Εἶναι πάντοτε ἐπίκαιρη. Καθημερινὸν μας μέλημα.

Ὁ δρόμος ποὺ φέρνει τὴν ἔνωση τῆς ψυχῆς μας μὲ τὸν Χριστό, ἀρχίζει μὲ σταυρό, συνεχίζεται μὲ ἀγῶνα σκληρὸ καὶ καταλήγει σὲ ἀτέλειωτη χαρά, στὸ νὰ ζεῖ ὁ Χριστὸς μέσα μας. Εὐτυχισμένοι εἶναι ὅσοι ἀγωνίζονται γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἔνωσή τους μὲ τὸν Κύριο. Ἡ ἔνωση αὐτὴ τοῦ καθενὸς μας μὲ τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης, δημιουργεῖ ταυτόχρονα καὶ τὴν ἔνωσή μας μὲ τοὺς ἀδελφούς μας Χριστιανούς. Ἄς ἀποφασίσουμε κι ἐμεῖς νὰ ριχθοῦμε στὴ μάχη αὐτὴ τῆς θείας ἐνώσεως ποὺ πραγματοποιεῖται «*συνεργίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*».

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Πολυμήχανος παγιδευτής

«Υπάρχει Σατανᾶς; Ἦ πρόκειται γιὰ τὴν προσωποποίηση τοῦ κακοῦ; Δὲν εἶναι λίγοι ποὺ τὸ διακηρύττουν συχνὰ καὶ μὲ πολλὴ δόση εἰρωνείας: «Σατανᾶς! Παραμύθια. Ξεπερασμένα πράγματα γιὰ τούς σκοταδιστὲς ἢ γιὰ τὶς γριουῖλες».

Καὶ ὅμως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ποὺ μιλάνε γιὰ ἀφελότητες καὶ παραμύθια, πιστεύουν μὲ τὴν πιὸ μεγάλη εὐκολία σὲ μαγεῖες, δεισιδαιμονίες, πνευματιστικὰ φαινόμενα καὶ ἀποκρυφισμούς. Σὲ ὅλους, δηλαδή, τούς ποικιλόμορφους σατανισμούς. Ἀσυναγώνιστος ὁ Σατανᾶς στὴν ἀπάτη, στὴν πλάνη, στὸ δόλο, στὸ ψέμα. Αἰῶνες τώρα, ἀπὸ τότε ποὺ παρέσυρε τούς πρωτοπλάστους μέχρι σήμερα, δὲν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ στήνει παγίδες, νὰ ὀργανώνει ἐνέδρες, νὰ κρύβεται μὲ ἐπιδεξιότητα καὶ νὰ προσπαθεῖ νὰ πείσει τούς ἀνθρώπους γιὰ τὴν ἀνυπαρξία του. Αὐτὴ εἶναι πάντα ἡ τακτικὴ τοῦ ἐχθροῦ: Νὰ ξεγελάσει, νὰ ἐξαπατήσει, νὰ παραπλανήσει, νὰ πιάσει στὸν ὕπνο τὸν ἀντίπαλό του. Καμουφλάρεται, κρύβεται καὶ προσπαθεῖ νὰ πείσει πὼς δὲν ὑπάρχει. Ἔτσι μπορεῖ εὐκολὰ καὶ ἀνεμπόδιστα νὰ κάνει τὸ ὕπουλο καὶ καταστροφικὸ ἔργο του. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ λέξη ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γιὰ νὰ παρουσιάσει τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μᾶς πολεμᾷ ὁ Σατανᾶς: «**Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου**» (Ἐφεσ. στ´ 11). Ντυθεῖτε, μᾶς λέει, ὀλόκληρο τὸν ὄπλισμό ποὺ σᾶς προσφέρει ὁ Θεός, γιὰ νὰ μπορεῖτε νὰ ἀντιστέκεσθε στὶς μεθοδεῖες καὶ στὰ πανοῦργα τεχνάσματα τοῦ Διαβόλου.

Μεθοδεῖες, λοιπόν, χρησιμοποιεῖ ὁ ἀντίδικος καὶ πολέμιός μας. Τί εἶναι μεθοδεῖα; ρωτᾷ ὁ ἔμπειρος ἀγωνιστὴς στοὺς πνευματικὸς στίβους ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. «Μεθοδεῦσαι ἔστι τὸ ἀπατηῆσαι καὶ διὰ μηχανῆς ἐλεῖν», ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος. Μεθοδεῖα ἐπομένως εἶναι ἡ ἀπάτη, τὸ ξεγέλασμα, ὁ δόλος, ἡ παγίδα, ἡ ἐνέδρα. «Μεθοδεῖας τὰς μηχανὰς ἐκάλεσε» προσθέτει ἄλλος ἐρμηνευτής. Ἐδῶ βρίσκεται ἡ πανουργία τοῦ Διαβόλου. Δὲν πάει ἀπευθείας. Χτυπάει ἀπὸ τὰ πλάγια. Δὲν θέλει νὰ γίνετα φανερός, γιὰ νὰ μὴ γίνετα ἀποκρουστικός. Φορᾷ προσωπεῖο. Ὅλα τὰ μηχανεύετα καὶ τὰ χρησιμοποιεῖ γιὰ νὰ παραπλανήσει καὶ νὰ συλλάβει στὶς δολερὲς παγίδες του τὰ ἀφελῆ καὶ ἐπιπόλαια θύματά του.

Καὶ ὄχι μόνον αὐτά. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀποκαλύπτει τὰ πανοῦργα τεχνάσματά του: «**Αὐτὸς ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός**» (Β´ Κορινθ. ια´ 14). Τὸ ἴδιο μετασχηματίζει καὶ τὴν ἁμαρτία. Δὲν μᾶς τὴν παρουσιάζει ὅπως εἶναι, ἀποκρουστικὴ καὶ καταστροφικὴ. Ἐξευτελιστικὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν προσωπικότητά του. Τὴν στολίζει

καὶ τὴν ὠραιοποιεῖ, γιὰ νὰ τὴν κάνει ἐλκυστικὴ καὶ ὄχι ἀπωθητικὴ. Προσφέρει ἀφειδῶς ὑποσχέσεις γιὰ τέρψεις, ἡδονές, ποικίλες ἐπιτυχίες καὶ κατακτήσεις. Πολυμήχανος καθὼς εἶναι μᾶς παγιδεύει καὶ ἀπὸ τὰ δεξιὰ καὶ ἀπὸ τὰ ἀριστερά. Γιὰ τὸν καθένα καὶ γιὰ τὸ καθετὶ ἔχει τὴ μέθοδό του. Χρησιμοποιεῖ καὶ ἀλλοιώνει καὶ τὰ πιὸ ἱερὰ πράγματα: «Ἔθος τῷ διαβόλῳ μιμεῖσθαι τὰ θεῖα, καὶ τοῖς μὲν προφήταις ψευδοπροφήτας ἀντιστρατεύειν, ἀγγέλων δὲ τὸ σχῆμα μιμεῖσθαι καὶ τούς ἀνθρώπους ἐξαπατᾶν» γράφει ὁ ἅγιος Θεοδώρητος. Προκειμένου νὰ ἐξαπατήσει τούς ἀνθρώπους καὶ θεοφοβούμενος παρουσιάζεται καὶ σὰν ἄγγελος ἐμφανίζεται. Ἡ μανία του κορυφώνεται ἐκεῖ ποὺ βλέπει πλοῦτο πνευματικὸ καὶ ἀρετὴ μεγάλη. Γράφει ὁ Χρυσόστομος:

«Ὁ Διάβολος ὅταν δεῖ μαζεμένο πολὺ πλοῦτο πνευματικὸ καὶ φλογερὴ προθυμία γιὰ τὴν ἀρετὴ καὶ ἀγρυπνησκέψη καὶ τὸν πλοῦτο αὐτὸ κάθε ἡμέρα καὶ πιὸ πολὺ νὰ ἀυξάνεται, δαγκώνεται καὶ τρίζει τὰ δόντια καὶ σὰν πειρατὴς στριφογυρίζει καὶ ὀλοένα ἀνακαλύπτει νέες μηχανές καὶ ψάχνει γιὰ νὰ βρεῖ κάποια ἀφύλακτὴ εἴσοδο, γιὰ νὰ τρυπώσει μέσα καὶ νὰ μᾶς κλέψει ὅλους τούς πνευματικὸς θησαυρούς. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ εἴμαστε ἀγρυπνοὶ. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ μεγαλώνει ἡ πνευματικὴ παρουσία μας νὰ μὴ ξεθαρρεύουμε, ἀλλὰ νὰ ἀγρυπνοῦμε...» Καὶ πρέπει νὰ ἀγρυπνοῦμε, γιὰτὶ «ὅταν δὲν μπορέσει κατ' εὐθείαν νὰ μᾶς παρασύρει στὴν κακία, ἐπιχειρεῖ νὰ μᾶς δελεάσει μὲ τὴν ἀπάτη. Ἐπειδὴ οὔτε νὰ μᾶς ἐκβιάσει οὔτε νὰ μᾶς ἐξαναγκάσει μπορεῖ, ἀλλὰ μόνον νὰ μᾶς ἐξαπατήσει, ὅταν μᾶς δεῖ ἀμέριμνους καὶ ἀδρανεῖς, μᾶς ἀνατρέπει. Ὅταν δὲν κατορθώνει νὰ μᾶς παρασύρει στὴν ἁμαρτία, χρησιμοποιεῖ σὰν δόλωμα τὴν ἀρετὴ μας καὶ μᾶς ἀχρηστεύει ὅλο τὸν πνευματικὸ μας πλοῦτο».

Δὲν εἶναι ἐπομένως ἀφελεῖς καὶ ἐπιπόλαιοι ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ μὲ περισσὴ ἀκρισία ὑποτιμοῦν τὸν «**ἀντίδικο ἡμῶν διάβολο**» ὁ ὁποῖος «**ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπίη**»; (Α´ Πέτρ. ε´ 8). Νὰ γιὰτὶ πολλοὶ πέφτουν εὐκολὰ θύματα τοῦ Πονηροῦ. Δὲν εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Σατανᾶ ποὺ συντρίβει. Εἶναι ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία ποὺ δίνει κυριαρχικὸ τόπο «**τῷ Διαβόλῳ**». Γιὰ τούς πιστοὺς Χριστιανοὺς ποὺ γρηγοροῦν καὶ ἀγωνίζονται ἡ δύναμη τοῦ Σατανᾶ καταντᾷ ἀδυναμία. «**Μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ἡμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ**» (Α´ Πέτρ. δ´ 4). Ὁ Θεὸς ποὺ κατοικεῖ μέσα μας εἶναι μεγαλύτερος καὶ ἰσχυρότερος ἀπὸ τὸν Διάβολο ποὺ κυριαρχεῖ στὸν ἁμαρτωλὸ κόσμο. Γι' αὐτὸ ἀπὸ τότε ποὺ ἦλθε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμο καὶ «**ἔλυσε τὰ ἔργα**» τοῦ Σατανᾶ καὶ τὸν «**ἔδεσε**» καὶ τὸν κατέστησε, μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατό Του καὶ τὴν τριήμερο Ἀνάσταση, ἀνίκανο νὰ βλάψει τούς πιστοὺς, οἱ Χριστιανοὶ δὲν τὸν φοβοῦνται. Ἐκεῖνος φοβᾷται τούς ἀληθινοὺς Χριστιανοὺς. Ἀρκεῖ νὰ γρηγοροῦν.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑΣ

Χαριτωμένος ο άνθρωπος της αυτογνωσίας. Διαθέτει την πιο μεγάλη αρετή. Είναι προσγειωμένος. Γνωρίζει τον εαυτό του και τις δυνατότητές του. Ή ελλειψή της δημιουργεί έξωπραγματικούς. Υπερεκτιμούν τον εαυτό τους και υποτιμούν τους άλλους. Και εκεί που η υπεροχή του άλλου είναι φανερή δεν θέλουν να την αναγνωρίσουν. Γι' αυτό και στέκεται κανείς με θαυμασμό στις λιγοστές έστω περιπτώσεις παραδοχής του αξιότερου. Ένα τέτοιο παράδειγμα αληθινού μεγαλείου αναφέρεται στη ζωή ενός μεγάλου επιστήμονα του Φ. Άντλερ.

Βρισκόμαστε στο ξεκίνημα της επιστημονικής σταδιοδρομίας του Άϊνστάϊν, ο οποίος προσπαθούσε να καταλάβει την έδρα της Φυσικής στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης. Συνυποψήφιος του ο Φ. Άντλερ. Ο πατέρας του Άντλερ ανήκε στα ύψηλα στελέχη του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος της Αυστρίας. Δεν ήταν σίγουρη η εκλογή του Άντλερ. Ήταν όμως βέβαιη η άποτυχία του φτωχού Έβραίου φυσικού. Η εκλογή γινόταν με κριτήρια πολιτικά. Ο Άντλερ έμαθε ποιός ήταν ο συνυποψήφιος του. Τότε φάνηκε το ψυχικό μεγαλείο και η ανωτερότητά του. Χωρίς δισταγμό δηλώνει στις αρμόδιες πανεπιστημιακές αρχές κάτι σπάνιο: «Όταν υπάρχει η δυνατότητα να έχουμε στο Πανεπιστήμιό μας άνθρωπο του μεγέθους του Άϊνστάϊν ή εκλογή μου θα αποτελούσε καθαρή άνοησία. Οί ικανότητές μου στη φυσική δεν μπορούν ούτε από μακριά να συγκριθούν με τις ικανότητες του Άϊνστάϊν. Μη χάνετε για πολιτικούς λόγους την ευκαιρία να υψώσετε τη σιάθμη του Πανεπιστημίου μας».

Δήλωση που προκαλεί αληθινό θαυμασμό. Η αναγνώριση του άλλου, του αξιότερου, αποκαλύπτει αποδέσμευση από το άρρωστημένο υπερτροφικό εγώ. Ο έγωπαθής δεν αναγνωρίζει κανένα άλλον εκτός από τον εαυτό του. Το εγώ του φουντώνει τις φιλοδοξίες του. Και σ' αυτό το βωμό θυσιάζει κάθε αξιο και ικανό: Την αξιοκρατία και την πρόοδο της κοινωνίας. Ο έγωπαθής δεν σκέπτεται αν έχει τις προϋποθέσεις, για να καταλάβει επάξια μια θέση. Η φιλοδοξία του τον τυφλώνει. Και για να πετύχει τους σκοπούς του, είναι πρόθυμος να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε μέσο. Άρκεϊ να ανέβει αυτός και ως παραμερίσει όλους τους άλλους. Και μόνο αυτό; Στις επιδιώξεις του γίνεται αδίστακτος. Δεν δυσκολεύεται να κατηγορήσει, να συκοφαντήσει, να κηλιδώσει, για να μειώσει και εξουθενώσει τον ανταγωνιστή του. Είναι αντίπαλός του ο άλλος; Αυτό του άρκεϊ. Πρέπει να βγει από τη μέση. Μά είναι πιο άξιος και ικανός από αυτόν. Δεν τον ενδιαφέρει.

Ευτυχώς όμως που υπάρχει και η άλλη όψη. Όπως την είδαμε και την θαυμάσαμε στον Άντλερ. Όπως θα μπορούσαμε να την καμαρώσουμε σε παλιά και σύγχρονα παραδείγματα, έστω λιγοστά, ιδιαίτερα όμως θαυμαστά. Από τα πιο χαρακτηριστικά το υπόδειγμα του μεγάλου και ταπεινού προφήτη, του Ιωάννη του

Προδρόμου. Τον έγκωμίασε για την μεγάλη αρετή του ο ίδιος ο Κύριος. Σπάνια ή ταπεινώσή του. Σύνθημά του ή προβολή και αναγνώριση του άλλου. Το διακηρύττει ανεπιφύλακτα: «**Η χαρά η έμη πεπλήρωται. Έκείνον δεϊ αύξάνειν, έμέ δε έλαττοῦσθαι**» (Ιωάν. γ' 29-30).

Το γνώρισμα των μεγάλων είναι να αναγνωρίζουν και να όμολογούν την υπεροχή των πιο μεγάλων από αυτούς. Όσο πιο μικρός είναι κανείς τόσο πιο μεγάλο θεωρεί τον εαυτό του και τόσο δεν αναγνωρίζει κανένα άλλον. Ο έναρετος, ο άξιος δεν υπερτιμά τα προσόντα του, τις ικανότητές του. Εκτιμά τις αξίες, τα χαρίσματα των άλλων και δεν αισθάνεται καμιά δυσκολία να τα διακηρύξει. Ίσα-Ίσα νιώθει χαρά για τα προσόντα και την πρόοδο των όποιωνδήποτε συνανθρώπων του. Έστω και αν αυτοί είναι ανταγωνιστές του. Πολύ περισσότερο αν είναι συνάδελφοι, φίλοι, αδελφοί.

«**Η χαρά η έμη πεπλήρωται. Έκείνον δεϊ αύξάνειν, έμέ δε έλαττοῦσθαι**».

Δύσκολη, αλήθεια, φράση. Ποιός έχει τη δύναμη να την προφέρει στην ατομιστική και συμφεροντολογική εποχή μας;

Να νιώθεις την πιο μεγάλη χαρά για την πρόοδο και την ανάδειξη του άλλου. Να ευχαριστείσαι όχι τόσο για τη δική σου επιτυχία, όσο για την επιτυχία του πιο άξιου από σένα. Να βλέπεις τον άλλο να προοδεύει, να επιτυγχάνει, να διαπρέπει, να αναγνωρίζονται και να αξιοποιούνται τα χαρίσματά του και να μην αισθάνεσαι τα κεντήματα της ζήλειας ή του φθόνου να πληγώνουν την ψυχή σου. Πόσοι μικρόψυχοι εξακολουθούν να αντιδροούν και μετά την εκλογή και ανάδειξη του αξιότερου από αυτούς και να επιδιώκουν την υπονόμευσή του! Οί μεγάλοι αντίθετα νιώθουν χαρά και την διακηρύττουν. Αυτό έκανε ο Ιωάννης και αναδείχθηκε μέγας. Ή μάλλον το έκανε γιατί ήταν αληθινά μέγας. Αυτό που δεν έκαναν οί Γραμματείς και οί Φαρισαίοι, γιατί ήταν μικρόψυχοι. Εκείνοι «**διά φθόνον παρέδωκαν αυτόν**», τον Κύριο. Η αναγνώριση έξυψώνει τον άνθρωπο, την κοινωνία, γιατί σπνρίζεται στο θεμέλιο των αρετών, την ταπεινώση.

Το γνώρισμα των μεγάλων είναι να αναγνωρίζουν και να όμολογούν την υπεροχή των πιο μεγάλων από αυτούς. Όσο πιο μικρός είναι κανείς τόσο πιο μεγάλο θεωρεί τον εαυτό του και τόσο δεν αναγνωρίζει κανένα άλλον. Ο έναρετος, ο άξιος δεν υπερτιμά τα προσόντα του, τις ικανότητές του. Εκτιμά τις αξίες, τα χαρίσματα των άλλων και δεν αισθάνεται καμιά δυσκολία να τα διακηρύξει.

Ἀδελφοί, ὁ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός· ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δούς

τὸν ἄρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι, ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκ ἔτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε. Ἐκρίνα δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ Α΄ ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Κορ. α΄ 21 - β΄ 4
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΛΟΥΚ. ε΄ 1-11

πρὸς ὑμᾶς. Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα ὑμῖν

τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω, ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεπορθῶς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΓΑΠΗ

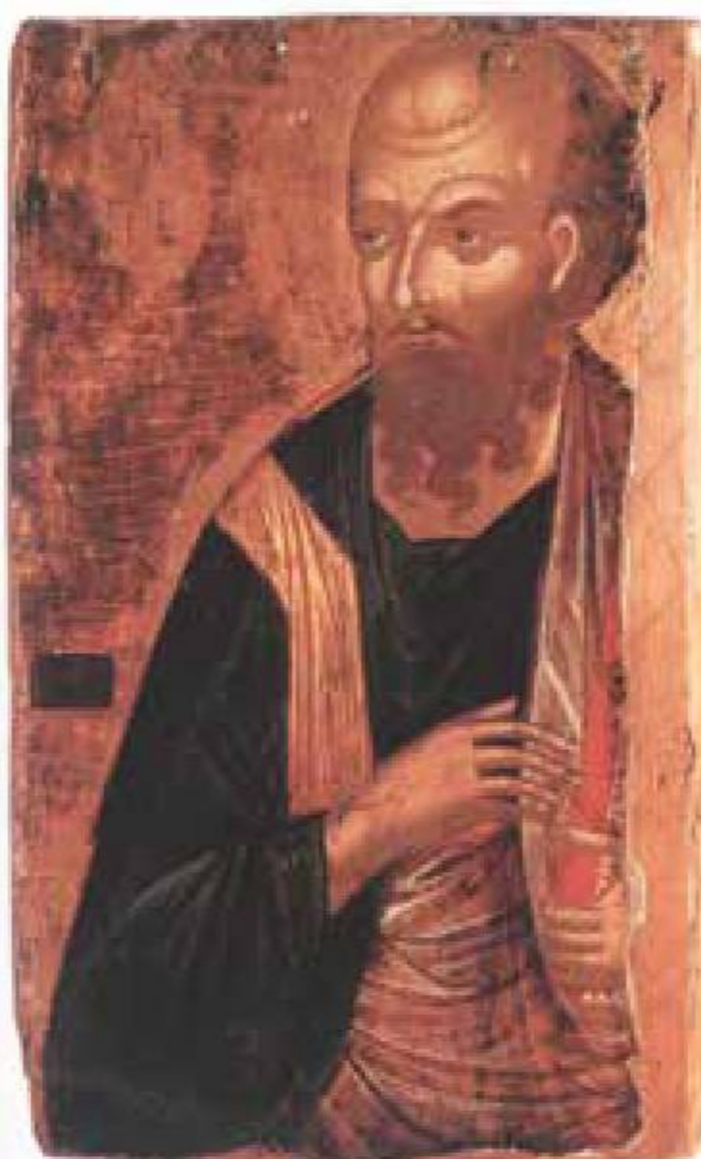
«Ἐκ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλ' ἵνα τὴν ἀγάπην γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς».

Πόνεσε πολὺ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅταν πληροφορήθηκε πῶς οἱ Κορίνθιοι εἶχαν πέσει σὲ μερικὰ βαριὰ σφάλματα. Καὶ βρέθηκε στὴν ἀνάγκη νὰ τοὺς ἀπευθύνει ἔντονες παρατηρήσεις. Τὸ ἔκανε ἀπὸ πραγματικὴ ἀγάπη. Τοὺς ἀπνύθυε τὸν δημιουργικὸ, τὸν παιδαγωγικὸ ἔλεγχο γιὰ νὰ τοὺς διορθώσει. Γι' αὐτὸ καὶ τοὺς γράφει: «**Σᾶς ἔκανα τὶς παρατηρήσεις αὐτές, μὲ πολλὴ θλίψη, μὲ σφιγμένη καρδιὰ καὶ πολλὰ δάκρυα, ὄχι γιὰ νὰ κυριευθεῖτε ἀπὸ λύπη, ἀλλὰ γιὰ νὰ γνωρίσετε τὴν πολλὴ ἀγάπην ποὺ ἔχω γιὰ σᾶς**».

Σωστὴ ἀγωγή καὶ ἀγάπη.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶναι ἄριστος παιδαγωγός. Μὲ ἀπέραντη ἀγάπην φέρεται πρὸς αὐτοὺς ποὺ παιδαγωγεῖ, ἀλλὰ καὶ συναίσθησιν τῶν εὐθυνῶν καὶ τῶν ὑποχρεώσεών του, ὅταν τοὺς βλέπει νὰ παρεκτρέπονται. Οἱ γονεῖς, οἱ δάσκαλοι, πολλὰ ἔχουν νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ τὸ παράδειγμα καὶ τὶς θεόπνευστες συμβουλές του. Ἐχουν ἱερὸ καθῆκον νὰ παρακολουθοῦν τὴ συμπεριφορὰ τῶν παιδιῶν τους. Νὰ προσέχουν τὶς ἀταξίες τους.

Νὰ δίνουν ὅμως βαρύτητα, ὄχι στὰ μικρὰ καὶ ἐπουσιώδη, ἀλλὰ στὰ πιὸ σοβαρά, ὅπως συμβουλεύει ὁ Μ. Βασίλειος. Ὅταν πρόκειται γιὰ τέτοια σφάλματα πρέπει νὰ ἐπέμβουν. Ὅχι ἀπὸ ἐγωισμὸ ἢ αἰσθημα ὑπεροχῆς, ὄχι γιὰ τὴν θίγεται ἡ ἀξιοπρέπειά τους, ἀλλὰ ἥρεμα, ἀπὸ ἀγάπην καὶ στοργή. Οὔτε πάλι ἀπὸ ἀδυναμία νὰ παραβλέπουν τὰ πάντα στὸ παιδί καὶ νὰ μὴν κάνουν κάποια παρατήρησιν. Εἶναι πολὺ προτιμότερο νὰ λυπηθῆ τὴν τὴν παιδί, παρὰ νὰ ἀφεθεῖ στὰ σφάλματα καὶ στὶς ἀπαιτήσεις του, νὰ διαμορφώσει ἕναν ἀνυπότακτο καὶ ἀνυπάκουο χαρακτήρα, ἐνῶ μὲ μιὰ συνετὴ παρατήρησιν μπορεῖ νὰ διορθωθεῖ. Ἡ ἀγάπη ἐπιβάλλει ὄχι μόνον νὰ χειραγωγεῖται κατάλληλα τὸ παιδί στὸ σωστὸ δρόμο, ἀλλὰ καὶ νὰ τοῦ γίνονται οἱ ἀπαραίτητες ὑποδείξεις

καὶ παρατηρήσεις ὅταν παρεκτρέπεται. Φυσικὰ μὲ καλὸ τρόπο. Στὸν κατάλληλο καιρὸ. Μὲ σοβαρότητα ἀλλὰ καὶ γλυκύτητα. Μὲ αὐστηρότητα ἀλλὰ καὶ μὲ καλοσύνη. Χωρὶς νεῦρα καὶ θυμούς. Ἡ παρατήρησιν πρέπει νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ ἀγάπην.

Τὸ παράδειγμα.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ κάνει εὐπρόσδεκτη τὴν παρατήρησιν καὶ βοηθάει στὴν διόρθωσιν, εἶναι τὸ παράδειγμα τῶν γονέων. Ἡ ὅλη τους καλὴ συμπεριφορὰ, μὲ τὴν ὁποία ἀποδεικνύουν πῶς αὐτοὶ πρῶτοι σέβονται καὶ τηροῦν ὅσα διδάσκουν καὶ ὅσα ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὰ παιδιά τους, φέρνει ἀποτελέσματα. Ἀντίθετα, σκανδαλίζει τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ ἡ ἀσυνέπεια.

Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ δεχθεῖ τὸ παιδί μιὰ ὑπόδειξιν τοῦ πατέρα, τῆς μητέρας, τοῦ πιὸ μεγάλου, νὰ μὴ λέει ψέματα, ὅταν τοὺς ἀκούει νὰ ψεύδονται συνεχῶς; Πῶς νὰ συμμορφωθεῖ τὸ παιδί στὸ νὰ μὴ λέει λόγια ἄσχημα, ὅταν ἀκούει τοὺς πιὸ μεγάλους νὰ λένε ὅτι τοὺς κατέβει, νὰ βρίζουν, νὰ βλασφημοῦν; Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέει ὅτι εἶναι ἀνωφελὴς καὶ ἐπικίνδυνη ἡ συμβουλὴ ὅταν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὴ συνέπεια καὶ τὸ παράδειγμα. Ἡ καθοδήγησιν στὸ καλὸ εἶναι μάταιη, «*ὅταν ἡ διὰ τῶν ἔργων ἐπίδειξις μὴ συμβαίνει*».

Οἱ γονεῖς, ἐπομένως, ποὺ ἔχουν χάσει τὸ κύρος τους ἀδυνατοῦν νὰ ἐπιδράσουν εὐεργετικὰ στὰ παιδιά τους. Δὲν εἶναι σπάνια τὰ περιστατικὰ ποὺ τὰ παιδιά αὐθαδιάζουν ὕστερα ἀπὸ μιὰ λογομαχίαν τῶν γονέων. Εἶναι πλάνη νὰ νομίζουν οἱ γονεῖς, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διαπαιδαγωγήσουν τὰ παιδιά τους μόνον μὲ προσταγές. Ὅταν τὸ παράδειγμα ἔρχεται νὰ διαψεύσει τὰ λόγια, τότε τὰ ἀποτελέσματα εἶναι δυὸ φορές ἀρνητικά. Οἱ λόγοι φυσικὰ βοηθοῦν, τὰ παραδείγματα ὅμως διδάσκουν, ἐμπνέουν, πείθουν καὶ συγχρόνως δίνουν τὴ δύναμιν γιὰ ἐφαρμογή.

Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμπαι, ὅς ἐλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φα-

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Β' ΛΟΥΚΑ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β' Κορ. 6' 6-15

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΛΟΥΚ. στ' 31-36

νερωθῆ. Ἄει γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῆ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ἡμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

ΔΙΩΞΕ ΤΗ ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ

«Θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι».

Σάλπισμα παράδοξο ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα. Λόγος ἐκπληκτικὸς ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου. Καὶ ἔχει μεγάλη σημασία ὁ λόγος αὐτὸς γιατί ὁ ἴδιος δοκίμασε πολλές καὶ μεγάλες θλίψεις καὶ δυσκολίες στὴν πολυκύμαντη ζωὴ του. Τὸν ράβδισαν τρεῖς φορές καὶ ἓνα μερόνυχτο πάλευε μὲ τὰ κύματα. Πέρασε ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους, ἀπὸ ληστές, ἀπὸ ποτάμια, ἀπὸ ψευδαδέλφους. Κοπίασε πολὺ καὶ μόχθησε. Πείνασε καὶ δίψασε καὶ κακοπάθησε ὅσο κανεὶς ἄλλος. Καὶ κατόπιν ὄλων αὐτῶν συμβαίνει –γράφει στοὺς Κορινθίους– νὰ θλιβόμαστε σὲ κάθε τόπο καὶ σὲ κάθε περίστασις κι ὁμως οἱ ἐξωτερικὲς αὐτὲς δυσκολίες δὲν μᾶς δημιουργοῦν ἀδιέξοδο καὶ ἀγωνιώδη στενοχώρια.

Ἄλλὰ ποῖο εἶναι τὸ βαθύτερο νόημα τοῦ λόγου αὐτοῦ, «**θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι**», καὶ πῶς θὰ τὸ κατορθώσουμε στὴν καθημερινή μας ζωή;

Ἀντιμέτωπιση τῆς στενοχώριας.

Εἶναι πολὺ φυσικὸ διάφορα ἀρνητικὰ περιστατικὰ στὴ ζωὴ μας -ἀρρώστιες, θάνατοι, ἀτυχήματα- νὰ μᾶς φέρνουν σὲ δύσκολες καταστάσεις καὶ νὰ πίνουμε τότε πικρὰ ποτῆρια θλίψεως. Ὁ Κύριος μᾶς τόνισε κατηγορηματικά: «**Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον**». Στὸν κόσμον αὐτὸ θὰ ἔχετε θλίψεις, ἀλλὰ νὰ ἔχετε θάρρος. Ἐγὼ ἔχω νικήσει τὸν κόσμον. Ἡ θλίψις, ὁ κίνδυνος, ὁ πόνος, εἶναι ὁ κληρὸς τοῦ ἀνθρώπου σὲ τοῦτον ἐδῶ τὸν κόσμον.

Ὅμως ἡ στενοχώρια ἢ ὑπερβολικὴ εἶναι μιὰ θεληματικὰ νοσηρὴ κατάστασις, ποὺ βλάπτει καὶ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἓνα ψυχοπλάκωμα. Εἶναι ἓνα σύννεφο ποὺ σκεπάζει τὴν ψυχὴ καὶ τὴν ὀδηγεῖ στὴν ἀπελπισία, στὸ μαρασμὸ καὶ στὸν θάνατο ἀκόμη.

Θέλετε νὰ ἀναφέρουμε ἓνα παράδειγμα; Μιὰ μητέρα χάνει τὸ παιδί της ἀπὸ ἀτύχημα. Πονάει, κλαίει, προσεύχεται. Προσπαθεῖ μὲ τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ τὸ ξεπεράσει. Διαβάζει τὸ Ψαλτήρι καὶ παρηγοριέται.

Μιὰ ἄλλη μητέρα, ποὺ κι αὐτὴ χάνει τὸ παιδί της πρόωρα, φωνάζει, τὰ βάζει καὶ μὲ τὸν Θεό. Γογγύζει κατὰ τοῦ Θεοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἁγίων, γιατί

δὲν προστάτεψαν τὸ παιδί της. Τὸ παίρνει κατάκαρδα. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Μὲ τὴ μεγάλη αὐτὴ στενοχώρια ἀπελπίζεται, μαράζωνει.

Ἡ ὑπερβολικὴ στενοχώρια λοιπὸν, δὲν εἶναι ὑγιὲς ἄμυνα τῆς ψυχῆς. Δὲν εἶναι λύσις τοῦ προβλήματός μας. Ἡ στενοχώρια αὐτὴ κανένα καλὸ δὲν μπορεῖ νὰ φέρει. Κάνει μονάχα φοβερὸ κακὸ σ' αὐτὸν ποὺ στενοχωριέται. Μὲ τὴ στενοχώρια, στὸ κακὸ ποὺ ὑπάρχει, προσθέτουμε καὶ ἄλλο κακὸ μεγαλύτερο. Νὰ μὴ δικαιολογοῦμε, λοιπὸν, τὴν στενοχώρια μας, ποὺ κυριολεκτικὰ μᾶς συντριβεῖ καὶ φυγαδεύει τὴν εἰρήνην ἀπ' τὴν καρδιά μας.

Ἄλλὰ πῶς θὰ τὴν καταπολεμήσουμε καὶ πῶς θὰ κατορθώσουμε τὸ «**οὐ στενοχωρούμενοι**»;

Μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι «**ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ**» (Β' Κορινθ. 6' 7). Μόνοι μας δὲν μπορούμε, μὲ τὶς ἀσθενικὲς μας δυνάμεις, νὰ διώχνουμε τὶς στενοχώριες. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ καταλάβουμε, ὅτι χρειάζεται ἐδῶ μιὰ ἄλλη δύναμη, μιὰ ὑπερφυσικὴ χάρις. Εἶναι λοιπὸν, «**ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ**». Δηλαδὴ τὸ ὑπερβολικὸ μεγαλεῖο τῆς δυνάμεως, ποὺ ὑπερνικᾷ τὰ ἐμπόδια, τὶς θλίψεις καὶ τοὺς κινδύνους μας, εἶναι τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν προέρχεται ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους, μὲ τὴν ἀσθενικὴ θέλησις.

Ἐκεῖνος, ὁ Παντοδύναμος Κύριος, μᾶς ἐνδυναμώνει καὶ μᾶς ἐνισχύει. Ἐκεῖνος χαλυβδώνει τὴ θέλησίν μας καὶ ἐξαγνίζει τὴν ψυχὴ μας. Μόνο μὲ τὴν ὑπερφυσικὴ Του δύναμη, εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξασφάλισις τῆς νίκης, στὸν δύσκολο καὶ ὀδυνηρὸ ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Ἄς ἰκετεύουμε, λοιπὸν, τὸν Οὐράνιο Πατέρα μας «**διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ Του**», νὰ ἐλκύσει τὶς ψυχὲς μας μὲ τὴ θεία Του χάρις, ὥστε ἡ θέλησίν μας ἢ ἀσθενικὴ νὰ ταυτιστεῖ μὲ τὴ θέλησις τοῦ Θεοῦ. Ἡ καρδιά μας νὰ προσκολληθεῖ στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Νὰ δώσουμε τὴν πρώτην θέση μέσα μας στὸν Κύριον καὶ Θεὸν μας. Καὶ τότε θὰ λάβουμε τὴν «**ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ**». Θὰ νιώσουμε τὸ μεγαλεῖο τῆς ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, ποὺ ἐξουδετερώνει ὅλες τὶς ἀδυναμίες μας καὶ ὑπερνικᾷ τὴ στενοχώρια.

”Έχουμε τὸ «γνώθι σαυτόν»;

Εἶναι πανανθρώπινο ἐλάττωμα. Εἶναι ἴσως ὅμως περισσότερο ἑλληνικό. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες εἴμαστε πάντοτε πρόθυμοι νὰ «κόβουμε γνώμες» γιὰ ὅλα τὰ θέματα. Δὲν ὑπάρχει ζήτημα, γιὰ τὸ ὁποῖο νὰ μὴν ἔχουμε καὶ τὴν ἀποψή μας. Ἀπὸ τὴν πολιτικὴ μέχρι τὴν ἀτομικὴ φυσικὴ ὁ νεοέλληνας ἔχει τὴ γνώμη του. Στὸ καφενεῖο, στὴ συναναστροφή, στὴν ἐκδρομὴ, ὅπου κι ἂν βρεθεῖ, λέει συχνὰ μὲ αὐτοπεποίθησι σκέψεις καὶ ἀπόψεις γιὰ τὰ πιὸ ἐτερόκλητα θέματα, ξένα πρὸς τὴν τέχνη ἢ τὴν ἐπιστήμη του, μὲ ἀπόλυτη μερικὴς φορές βεβαιότητα. «Κάνε με πρωθυπουργὸ γιὰ μιὰ βδομάδα καὶ σοῦ λέω ἐγὼ πῶς διορθώνεται τὸ ρωμέϊκο!» λέει ἕνας. «Τί ἔχει τὸ παιδί; Ἀνορεξία; Μὴν ἀκοῦς τοὺς γιατρούς! Κάνε του αὐτὰ πού θὰ σοῦ πῶ ἐγὼ καὶ θὰ δεῖς!» λέει ὁ ἄλλος. «Ἄς σοῦ λέει ὁ μηχανικὸς πῶς ἔτσι πρέπει νὰ τὸ κάνεις τὸ σπίτι. Μὴν ἀκοῦς τί λένε οἱ μηχανικοί. Ἀπὸ δῶ νὰ βάλεις τὴν κουζίνα καὶ ἀπὸ κεῖ τὴν τραπεζαρία!»

Ὁ ἀρχαῖος καλλιτέχνης Ἀπελλῆς εἶχε ἐκθέσει στὴν Ἀθήνα κάποιο ἔργο του. Κάποιος τσαγκάρης παρατήρησε ὅτι τὰ σανδάλια εἶχαν ἕνα λάθος. Ὁ Ἀπελλῆς τὸν εὐχαρίστησε καὶ τὸ διόρθωσε. Ὑπερήφανος γιὰ τὴν ἔκβασι τῆς κριτικῆς του ὁ τσαγκάρης ἄρχισε νὰ κάνει παρατηρήσεις καὶ γιὰ τὴν ἔκφρασι τοῦ προσώπου, τὴ θέσι τῶν χεριῶν κλπ. Τότε ὁ Ἀπελλῆς τοῦ φώναξε: «Μέχρις ἐμβάδων!» (Μέχρι τὰ παπούτσια). Δηλαδὴ ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ κρίνεις μόνο γιὰ κάτι πού εἶναι στὴν εἰδικότητά σου, γιὰ τὰ σανδάλια.

Ποιὸς θὰ βρεθεῖ νὰ φωνάξει καὶ σήμερα: «Νεοέλληνα, μὴ βγαίνεις ἀπὸ τὴν εἰδικότητά σου». Μὴ νομίζεις ὅτι τὰ ξέρεις ὅλα, ὅτι εἶσαι ἰκανὸς νὰ δώσεις συμβουλές γιὰ ὅλα, νὰ ἀνακατευθεῖς καὶ νὰ τὰ διορθώσεις ὅλα. Μεῖνε στὴν εἰδικότητά σου, ἐμβάθυνε στὴν ἐπιστήμη σου ἢ στὴν τέχνη σου καὶ μὴν ἀνακατεύεσαι παντοῦ.

Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια πού λέγονται δὲν σημαίνει ὅτι καταδικάζουμε τὴν ἐγκυκλοπαιδικὴ μόρφωσι καὶ ἐνημέρωσι. Χρήσιμη καὶ ἀπαραίτητη, μερικὴς φορές, εἶναι ἡ παρακολούθησι διαφορῶν θεμάτων. Ἄλλο ὅμως αὐτὸ καὶ ἄλλο ἡ ἐπιπόλαιη ἀνάμιξι σὲ ὅλα. Ὁ ἀβαθὴς ἄνθρωπος, ὁ ἡμιμαθὴς, κόβει γνώμες γιὰ ὅλα μὲ τὴν αὐτοπεποίθησι ὅτι τὰ ξέρει ὅλα. Ἐνῶ ὁ βαθύς, ὁ συνετός, σκέπτεται πρὶν μιλήσει. Ἀποφεύγει νὰ ἐκφράσει γνώμη γιὰ κάτι πού δὲν γνωρίζει. Δὲν ντρέπεται νὰ πεῖ: αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω!

Ἐχει τὴν ἀληθινὴ αὐτογνωσία. Ἡ αὐτογνωσία δὲν χρειάζεται μόνο στὰ πνευματικὰ θέματα. Ἐπεκτείνεται καὶ σὲ ὅλα τὰ ζητήματα. Καὶ στὶς γνώσεις πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχει αὐτογνωσία. Τὸ «γνώθι σαυτόν» εἶναι ἕνα σύνθημα πού πρέπει νὰ περιλαμβάνει τὸν ὅλο ἄνθρωπο. Νὰ ξέρουμε τί ξέρουμε. Νὰ γνωρίζουμε πότε πρέπει νὰ μιλήσουμε, τί πρέπει νὰ ποῦμε, τί γνώμη νὰ ἐκφράσουμε καὶ ἀκόμα καὶ τὴ σωστή μας γνώμη πῶς νὰ τὴν διατυπώσουμε.

Τὸ δεύτερο ὄπλο, πού θὰ μᾶς βοηθήσει σ’ αὐτὴ τὴν προσπάθεια, εἶναι ἡ καλλιέργεια τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐθύνης. Ἡ αὐθεντία μας γιὰ τὸ καθεὶ ὑφίσταται ὅσο σὲ ὑποσυνείδητό μας νιώθουμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀνεύθυνους. Μόλις ὅμως χαράξει μέσα μας κάποια ἔννοια εὐθύνης, τὰ πράγματα ἀλλάζουν ἀμέσως. Ρωτῆστε αἴφνης ἕνα λαρυγγολό-

γο γιὰ κάτι σχετικὸ μὲ ἕνα κάταγμα, ἄς ποῦμε. Δὲν θὰ διστάσει νὰ σοῦ πεῖ: «Δὲν ξέρω».

Ἡ ὥρα τῆς εὐθύνης εἶναι μιὰ ὁμορφὴ ὥρα τοῦ ἀνθρώπου! Τοῦ δίνει τὸ βάθος καὶ τὴν ἀκρίβεια τῆς γνώσεως πού λείπει στὸν ἀνεύθυνος, ὁ ὁποῖος μὲ ἀφελὴ ἐπιπολαιότητα ἐκφράζει γνώμη γιὰ ὅλα, μὲ ὕφος ἀπολύτως ἐνήμερου καὶ μελετημένου καὶ ἰκανοῦ νὰ δώσει, ὅσες δίνει συμβουλές. Ὁ ὑπεύθυνος ἄνθρωπος ἀποφεύγει τὸ γλιστερὸ μονοπάτι, ἐνῶ εἶναι ἔτοιμος νὰ βοηθήσει, ὅταν πρόκειται γιὰ κάτι γύρω ἀπὸ τὴν εἰδικότητά του.

Πολλοὶ κερδίζουν τὶς μεγάλες μάχες καὶ χάνουν τὶς μικρές. Κερδίζουν σ’ ἄλλα πεδία καὶ σὲ τὸ πεδίο αὐτὸ -πού φαίνεται κάπως δευτερεύον- ἀποτυγχάνουν. Ἄν ἀνήκουμε στοὺς δεύτερους, ἄς προσπαθήσουμε ἀπὸ σήμερα νὰ εἴμαστε προσεκτικοὶ στὶς γνώμες μας, συνετοὶ στὶς ἀπόψεις μας. Τοῦτο εἶναι βαρυσήμαντο γιὰ τὴ διαμόρφωσι ἑνὸς ἀληθινὰ χριστιανικοῦ χαρακτήρα. Εἶναι γνώρισμα τοῦ ὑπεύθυνου ἀνθρώπου, τοῦ ταπεινοῦ, πού ἀποστρέφεται τὴν προχειρότητα καὶ τὴν ἀκρισία πού συχνὰ μπορεῖ καὶ νὰ τὸν ἐκθέσει ἀνεπανόρθωτα. Ὁχι, λοιπόν, ὅλοι γιὰ ὅλα. Καθένας μὲ τὶς γνώσεις του, τὶς ἰκανότητές του, τὰ χαρίσματα πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, νὰ τὰ ἀξιοποιεῖ χωρὶς νὰ μπαίνει σὲ ξένα χωράφια. Ἐτσι θὰ διατηρεῖ τὴ σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειά του.

ΖΩΗ

Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν.

Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ» Σ.Α., Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ἴπποκράτους 189, 114 72 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωσι: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lyhnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 10 €

Ἀποστέλλεται μὲ ἐπιταγὴ ἢ εἰς γραμματόσημα εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Περιοδικοῦ:

Ἴπποκράτους 189, 114 72 ΑΘΗΝΑΙ ἢ καταβάλλεται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα μας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ) Γιὰ ὅλες τὶς χώρες: 25 € Κύπρος: 15 €

ΤΟ ΣΚΟΙΝΙ ... Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΜΟΥ

Μεγάλος βοτανολόγος καὶ μὲ πάθος στὴ δουλειά του μάζευε φυτὰ στὶς Ἄλπεις. Μαζί του εἶχε κι ἓναν ἔμπειρο ὁδηγό. Ὁ ὁδηγὸς ἦταν μὲ τὸ παιδί του. Ξαφνικὰ σ' ἓνα ἀπόκρημνο μέρος εἶδαν ἓνα πολὺ σπάνιο φυτό. Σκίρτησε ἡ καρδιά τοῦ ἐπιστήμονα. Πῶς ὅμως νὰ τὸ φτάσουν; Γιὰ νὰ τὸ πλησιάσουν ἔπρεπε νὰ κρεμασθεῖ ἓνα μικρὸ καὶ ἐλαφρὸ σῶμα. Ὁ βοτανολόγος προτείνει διστακτικὰ στὸν ὁδηγό του νὰ δέσουν ἀπὸ τὴ μέση τὸν μικρὸ καὶ νὰ τὸν κατεβάσουν στὸ μέρος ποῦ ἦταν τὸ σπάνιο φυτό. Τοῦ προσφέρει συγχρόνως μεγάλη ἀμοιβή. Στιγμὲς ἀμνηχανίας. Πατέρας καὶ παιδί διστάζουν. Ὅμως τὸ σκέπτονται. Τολμηρὸς καὶ ριψοκίνδυνος ὁ μικρὸς ἀπαντᾷ:

– Μάλιστα, κύριε, κατεβαίνω, ἀλλὰ τὸ σκοινὶ νὰ τὸ κρατᾷ ὁ πατέρας μου.

Συγκινητικὴ, ἀλήθεια, ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ παιδιοῦ στὸν πατέρα του. Δὲν φοβᾶται, ἀρκεῖ τὸ σκοινὶ νὰ τὸ κρατᾷ ὁ πατέρας του. Τότε οἱ χαράδρες δὲν τὸ φοβίζουν. Συμβαίνει κάτι τέτοιο στὴ δική μας ζωὴ; Πολλοὶ οἱ γκρεμοὶ καὶ τὰ βάραθρα ποῦ χάσκουν συχνὰ ἀπειλητικὰ μπροστὰ μας. Πῶς τὰ ἀντιμετωπίζουμε; Οἱ πολλοὶ τὰ χάνουν, ὅταν στηρίζονται στὶς δυνάμεις τους. Ἐμεῖς; Πόσο ἀλλάζουν τὰ πράγματα νὰ μπορούμε νὰ αἰσθανόμαστε τὸ σκοινὶ τῆς ζωῆς μας νὰ κρατιέται γερὰ ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ! Νὰ μπορούμε νὰ ἐπαναλαμβάνουμε μὲ πίστη:

– Ἡ ζωὴ μου στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Ἡ υγεία μου στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Τὰ παιδιά μου, τὰ ἀδελφία μου, οἱ γονεῖς μου, οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι μου στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ.

– Τὰ προβλήματα μου, οἱ δυσκολίες μου, ὅλα ἀνεξαιρέτως στὰ χέρια τὰ παντοδύναμα τοῦ Θεοῦ.

Τότε, ἔστω κι ἂν χάσκουν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας οἱ χαράδρες τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων, μὲ τὸ μάτι τῆς πίστεως δὲν φοβόμαστε, γιὰ τὸ σκοινὶ τὸ κρατᾷ ὁ Θεός. Καὶ ἡ βεβαιότητα αὐτὴ μᾶς δημιουργεῖ τὸ πιὸ δυνατὸ αἶσθημα ἀσφαλείας, τόσο ἀπαραίτητο στὴ ζωὴ μας.

Τὸ γνωρίζουμε. Ἀπὸ τὶς πιὸ σοβαρὲς ἀρρώστιες τῆς ἐποχῆς μας ἡ ἀνασφάλεια. Πολλοὶ εἶναι αὐτοὶ ποῦ αἰσθάνονται, ὅχι νὰ κρατᾶνε στὰ χέρια τους ἓνα γερὸ σκοινὶ, ἀλλὰ νὰ βαδίζουν πάνω σὲ τεντωμένο σκοινὶ. Καὶ τί κάνουν; Ἀπὸ διεθνή Συμβούλια Ἀσφαλείας μέχρι κλειδαριὲς ἀσφαλείας, χρηματοκιβώτια ἀσφαλείας... Ναι, ἀλλὰ ποῖος θὰ ἀσφαλίσει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὸν φόβο, τὴν ἀπειλὴ καὶ τὴν ταραχὴ ποῦ τρυπώνουν σὰν τὸν ἀέρα μέσα στὴν ψυχὴ; Τὴν ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια μονάχα ἡ πίστη στὴν ἀγάπη καὶ στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ μᾶς τὴν προσφέρει. Τότε καὶ στὶς πιὸ μεγάλες δυσκολίες ἀκοῦμε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς ψιθυρίζει: Παιδί μου, εἶμαι Πατέρας σου. Ποτὲ δὲν θὰ σὲ ἀφήσω καὶ

δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω. Κι ἐμεῖς θὰ ἀπαντᾶμε μὲ τὰ λόγια τοῦ Δαβὶδ: **«Κι ἂν ὁ θάνατος μὲ ἀπειλῇ κι ἂν βρεθῶ σὲ σκοτεινιὰ θανάτου, τίποτα δὲν θὰ φοβηθῶ. Γιατὶ εἶσαι Σὺ κοντά μου».** Σὺ κρατᾶς τὸ σκοινὶ μου, Πατέρα μου.

Ἵπάρχει ἀκόμα ἀνθρωπιά

«Ἦταν δὲν ἦταν 16 χρόνων. Ἀσουλούπωτος ἔφηβος. Ἐδεικνε βιαστικὸς κι ἂν δὲν θυμόταν τὴ στριγγὴ φωνὴ τῆς μάνας (“πρόσεχε τὴ λεωφόρο”) θὰ δρασκελίζε τὸν δρόμο καὶ θὰ περνοῦσε ἀπέναντι. Ἄν δὲν συνέβαινε τὸ κατοπινὸ περιστατικὸ, ὁ νεαρὸς Σωτήρης θὰ περνοῦσε ἀπαρατήρητος τὴ λεωφόρο καὶ θὰ χανόταν ἡ εὐκαιρία νὰ διαπιστώσουμε πῶς ἡ μειλίχια μορφὴ τῆς ἀνθρωπιᾶς ὑπάρχει ἀκόμη καὶ μᾶς ξαφνιάζει εὐχάριστα, καθὼς φωλιάζει ἀνεπιτήδευτα στὸ πεισι νέων ἀνθρώπων. Τὴ στιγμὴ ποῦ ὁ νεαρὸς ζύγιζε τὶς δυνάμεις του νὰ περάσει ἀπέναντι -δύο αὐτοκίνητα ἔρχονταν μὲ πατημένο τὸ γκά-ζι- μιὰ ἡλικιωμένη γυναίκα πειάχτηκε μπροστὰ του. Δὲν εἶχε κοιτάξει ἀριστερὰ της. Ὁ Σωτήρης ὄρμησε πάνω της, τὴν ἄρπαξε καὶ σὲ δέκατα τοῦ δευτερολέπτου τὴν ἀποδέσμευσε ἀπὸ τὴ βέβαιη πρόσκρουσή της μὲ τὸν θάνατο. Ὑστερα, γονάτισε δίπλα της καὶ τῆς ψιθύρισε κάτι στὸ αὐτί. Ἀργότερα, τὴ βοήθησε νὰ περάσει τὸν δρόμο καὶ ὁ ἴδιος χάθηκε ἀνάμεσα στὰ δένδρα. Κάποιος περαστικὸς τοῦ φώναξε: “Θὰ σκοτωνόσουν”... κι ἡ ἀπάντησή: “Δὲν τὸ σκέφτηκα.” Ἦθελα ἀπλὰ νὰ προσφέρω τὴν ἀνθρωπιά μου. Ἄν χρειαστεῖ, θὰ τὸ ξανακάνω”. Σωτήρης: Ἐτῶν 16. Λέξη - κλειδί: ἀνθρωπιά. Ὑπάρχει, ἄραγε, ἀκόμη;» Ναι, ὑπάρχει. Αὐτὴ συγκρατεῖ τὴν κοινωνία ἀπὸ τὴ ζουγκλοποίηση. Ἀλλὰ ποῦ χῶρος νὰ προβληθεῖ; Τὰ πρωτοσέλιδα προτιμοῦν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπιά, τὴν παλιανθρωπιά, τὴ βία, τὸ ἔγκλημα, τοὺς τρομοκράτες. Αὐτοὺς προβάλλουν. Αὐτοὺς ἡρωοποιοῦν. Αὐτοὶ γεμίζουν τὶς σελίδες τοῦ τύπου καὶ τὶς ὀθόνες τῆς τηλεόρασης. Τοὺς τιποτένιους, τοὺς ἄδειους, τοὺς προκλητικούς, τοὺς θρασεῖς, τοὺς ἀμετανόητους δολοφόνους ἐξυμνοῦν. Ἡ ἀρετή, ἡ ἀγάπη, ἡ αὐταπάρνηση, τὸ ψυχικὸ μεγαλεῖο στὸ περιθώριο. Θὰ τοὺς δώσουν ἐπιτέλους λίγο χῶρο, γιὰ νὰ ἀναπνεύσουμε ἐλεύθερα τὸν ἀέρα τῆς λεβεντιᾶς;

Στὶς πιὸ μεγάλες δυσκολίες ἀκοῦμε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς ψιθυρίζει: Παιδί μου, εἶμαι Πατέρας σου. Ποτὲ δὲν θὰ σὲ ἀφήσω καὶ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω. Κι ἐμεῖς θὰ ἀπαντᾶμε μὲ τὰ λόγια τοῦ Δαβὶδ: «Κι ἂν ὁ θάνατος μὲ ἀπειλῇ κι ἂν βρεθῶ σὲ σκοτεινιὰ θανάτου, τίποτα δὲν θὰ φοβηθῶ. Γιατὶ εἶσαι Σὺ κοντά μου».

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΤΡΩΣΕΙΣ

Ήμερα κατά τών έκτρώσεων καθιέρωσε ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Μάλιστα φέρεται να όνόμασε τόν έορτασμό "Ήμερα του άγέννητου παιδιού". Εϊδικότερα, όπως αναφέρεται σε σχετική έγκύκλιο, ή άπόφαση έλήφθη με στόχο τήν προστασία του παιδιού καί για να αντιμετωπιστεί τó δημογραφικό πρόβλημα. Ός ήμερα ύπόμνησης τής θέσης τής Έκκλησίας κατά τών έκτρώσεων έπελέγη ή πρώτη Κυριακή μετά τά Χριστούγεννα. Μιά άκόμη ύπόμνηση για τó έγκλημα τών έγκλημάτων, τς έκτρώσεις. Συγκλονιστικά τά γεγονότα. Να μήν τά λησμονοϋμε.

ΒΓΗΚΑ ΖΩΝΤΑΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΤΡΩΣΗ

«Όνομάζομαι Gianna Jessen. Εϊμαι νίοθετημένη καί ή βιολογική μου μητέρα ήταν δεκαεφτά χρονών, όταν άποφάσισε να κάνει έκτρωση. Ήταν τότε έφτάμισμ μηνών έγκυος καί ό γιατρός τή συμβούλευσε να κάνει αυτό πού όνομάζεται saline abortion (άντικατάσταση του άμνιακού ύγρου με άλατούχο διάλυμα πού καίει τó παιδί μέσα καί έξω). Έτσι ή μητέρα μου άνέμενε να γεννήσει ένα νεκρό παιδί μέσα σε είκοσιτέσσερις ώρες. Προς μεγάλη έκπληξη καί άμηχανία όλων δέν βγήκα νεκρή σ' αυτόν τόν κόσμο, αλλά ζωντανή (!) στις 6 Άπριλίου του 1977 σε κλινική έκτρώσεων του Λός Άντζελες. Αυτό πού άποτελεί τέλειο συγχρονισμό του έρχομού μου είναι, ότι ό μαιευτήρας, πού ένεργοϋσε τήν έκτρωση, ήταν εκτός ύπηρεσίας εκείνη τή στιγμή καί έτσι δέν του δόθηκε ή εύκαιρία να ολοκληρώσει τó σχέδιό του πού ήταν ό τερματισμός τής ζωής μου... Κι έτσι βγήκα ζωντανή, όπως ήδη είπα μετά άπό δεκαοκτώ ώρες. Έπρεπε να ήμουν νεκρή. Καί δέν είμαι! ...».

ΕΓΚΛΗΜΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΡΟΦΗ

Εϊπαν, καί είναι σωστό, πώς μια κοινωνία πού δέν δέχεται πιά τά παιδιά της, σε όποια φάση τής άναπτύξεώς τους, όπως καί εκείνη πού άπορρίπτει τούς γέροντες, τούς άσθενείς καί άνάπηρους, δέν είναι άξια να έπιζήσει. Δέν είναι κοινωνία άνθρώπων. Είναι ζούγκλα. Αυτόκαταργείται. Ίδιαίτερα μια γυναίκα πού άποφασίζει να σκοτώσει τó παιδί της, έστω καί κυοφορούμενο δέν παύει να είναι παιδί της, αν δέν διώκεται ποινικά δέν σημαίνει, πώς παύει να διώκεται συνειδησιακά. Αυτή τή συνείδηση ποιός θα τήν καθουχάσει; Έστω καί αν προσωρινά τής έπιβληθούν περιοριστικά μέτρα, δέν φιμώνεται. Έρχεται ώρα πού έξεγείρεται καί μαστιγώνει άνελέπτα. Διότι ή έκτρωση δέν είναι άπλό έγκλημα. Είναι μοναδική έγκληματική διαστροφή. Δέν ύπάρχει χειρότερη διαστροφή άπό τó να δολοφονεί ή ίδια ή μητέρα τó σπλάχνο της. Τήν ώρα εκείνη διαστρέφει τή φύση της, τó μητρικό φίλτρο, τήν ίδια τήν άγάπη. Χτυπάει τς ρίζες τής ζωής.

Τó θέμα έχει εύρύτερες διαστάσεις. Παράλληλα με τή διαστροφή πού προκαλεί στην ψυχή τής μητέρας, δέν είναι μικρότερη ή φθορά πού δημιουργεί στην συνείδηση τών γιατρών. Δέν είναι πιά γιατροί. Δέν ύπηρετούν τή ζωή. Ύπηρετούν τó θάνατο. Με άμβλυμένη συνείδηση είναι άκατάλληλοι για τήν άσκηση του ίεροϋ λειτουργήματός τους.

ΝΑ ΘΩΡΑΚΙΣΤΕΙ Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

«Αυτό πού επιδιώκουμε ως πολιτική ήγεσία του Ύπουργείου Δικαιοσύνης είναι να μήν ύπάρχουν σκιές πάνω στην Δικαιοσύνη» δήλωσε ό νέος ύπουργός κ. Κώστας Τσιάρας. «Δέν έχουμε καμιά άμφιβολία για τή συνείδηση τών Έλλήνων δικαστών. Αυτό πού επιδιώκουμε ως πολιτική ήγεσία του Ύπουργείου Δικαιοσύνης είναι να μήν έχουν άμφιβολίες ούτε οί πολίτες» τόνισε ό ύπουργός Δικαιοσύνης σε συνέντευξη του στο ΑΠΕ-ΜΠΕ...

Μεϊζον θέμα ή δικαιοσύνη καί άπαιτεί ιδιαίτερο σεβασμό καί προσοχή στους χειρισμούς της. Γιατί άπό τή στιγμή πού θα κλονισθεί τó όχυρό τής δικαιοσύνης, θα κυριαρχήσει ή άνασφάλεια καί ή άβεβαιότητα. Θα γίνει νόμος ή παρανομία. Δίκαιο ή ύψωμένη γροθιά. Δέν θα γίνεται πιά λόγος για συντεταγμένη πολιτεία. Πάση θυσία πρέπει να μείνει άπρόσβλητο τó όχυρό τής δικαιοσύνης. Οί τίμιοι ύπερασπιστές του όρθιοι καί άλύγιστοι, άδέκαστοι, άνυποχώρητοι στις όποιεσδήποτε πιέσεις καί έπιθέσεις. Έγραφε ό άείμνηστος καθηγητής Άλέξανδρος Τσιριντάνης: «Η δικαιοσύνη προϋποθέτει πνευματική δύναμη, πνευματική θεώρηση τής ζωής. Με τόν ύλισμό όμως τέτοια πνευματική θεώρηση δέν μπορείς να έχεις. Γι' αυτό καί με τόν ύλισμό δέν μπορεί να ύπάρξει ούτε δικαστική συνείδηση ούτε δικαιοσύνη. Δικαιοσύνη είναι τó ασφαλότερο καί εύγενέστερο κριτήριο του αν ύπάρχει πολιτισμός. Τά Έθνη τής Δυτικής Εύρώπης έδειχναν τόν πολιτισμό τους άπό τήν δικαιοσύνη καί ειδικότερα άπό τούς δικαστές πού είχαν να παρουσιάσουν».

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Ή νέα ύπουργός Παιδείας καί θρησκευμάτων κα Νίκη Κεραμέως κατά τήν τελετή παράδοσης - παραλαβής δήλωσε μεταξύ τών άλλων «...Η παιδεία συνιστά για έμās τήν μεγαλύτερη έπένδυση για τή χώρα μας με πραγματικά μακροπρόθεσμα όφέλη. Σε κάθε περίπτωση θα επιδιώξουμε να δράσουμε γρήγορα καί άποτελεσματικά χωρίς όμως να αϊφνιδιάσουμε κανέναν. Καί θα δροϋμε πάντοτε μετά άπό λεπτομερή σχεδιασμό καί ούσιαστικό διάλογο με όλους τούς έμπλεκόμενους φορείς...»

Άς έλπίσουμε σε μια ούσιαστική άλλαγή, γιατί ή Παιδεία στην χώρα μας ταιπωρήθηκε με επικίνδυνους άδέξιους πειραματισμούς. Τά σχολικά βιβλία καί μάλιστα τής παιδικής ηλικίας κακοποιήθηκαν, ή ιστορία του Έθνους μας αλλοιώθηκε κ.ά. Μήπως όμως όταν κάνουμε λόγο για τήν παιδεία δέν θα έπρεπε να λησμονοϋμε, πώς «ή παιδεία δέν είναι άπλως ή τεχνική τής άγωγής. Οίστηλατεϊται άπό ιδανικά, κυριαρχείται άπό ιδέες καί κατευθύνεται άπό ήθικες άρχες πού τήν έμψυχώνουν». Χρειάζεται θεμέλιο. Καί αυτό άποτελοϋσε άπό τήν άρχαιότητα κοινή πίστη. Ή διάνοηση, ή παιδεία, ή φιλοσοφική σκέψη, ή ποίηση, ή τέχνη, είχαν πνευματική επίδραση. Σήμερα άκόμα καί τó μάθημα τών θρησκευτικών έπιχείρησαν να τó ύποκαταστήσουν με άχρωμη θρησκευολογία.

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Ίπποκόρατους 189
114 72 ΑΘΗΝΑ